

zelena dežela

št. 194 / december 2025

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

AGRITECH

Strokovni sejem kmetijske in gozdarske mehanizacije ter kmetijskega repromateriala

29. januar –
1. februar 2026

 Celjski sejem

Priprave na **37. DOBROTE SLOVENSКИH KMETIJ** v polnem teku

Organizatorji KGZS Zavod Ptuj, Mestna občina Ptuj in Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije s podporo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano smo 1. del razpisa za sodelovanje objavili že konec novembra 2025, in to za vse kisane in konzervirane izdelke, katerih ocenjevanje je že izvedeno decembra. V sredo, 7. januarja 2026, bo objavljen 2. del razpisa za 37. Festival Dobrote slovenskih kmetij - prijava vzorcev Dobrot za senzorično ocenjevanje. Imamo dobro vzpostavljeno sodelovanje celotne Javne službe kmetijskega svetovanja pri območnih zavodih in zborničnem uradu, ki opravi veliko organizacijskega dela za zbiranje prijav, vzorcev za ocenjevanje in sodelovanje kmetij.

V ocenjevanju pričakujemo okrog 900 izdelkov iz 16 skupin, znotraj skupin so tudi posamezne kategorije izdelkov. Strokovne komisije bodo ocenjevale izdelek vse do 20. maja 2026, ko bodo ocenjeni kruhi, potice, peciva in drugi izdelki iz moke.

Osrednja prireditev 37. festivala Dobrot slovenskih kmetij bo od 22. do 24. maja 2026 v minoritskem samostanu na Ptuj, kamor vas že sedaj vabimo.

Poleg ocenjevanja je zelo pomembno, da organiziramo dober festival, ki privabi ljudi podeželja in mesta in na njem spoznava bogastvo slovenskega podeželja. Ob kulturnem programu, delavnicah, strokovnem posvetu, poizkušnji z možnostjo nakupa se na Festivalu dobrot slovenskih kmetij spoznava slovensko podeželje. Otroke iz vrtcev in osnovnih šol bomo povabili k likovnemu natečaju, da ustvarjajo likovna dela. Najboljša dela bodo tudi razstavljena na festivalu. Tako vabimo tudi otroke, da se bolj zavedajo pomena slovenske hrane, slovenskega kruha in pravilnega odnosa do hrane in z ustvarjenimi likovnimi deli tudi pokažejo pozitiven odnos do slovenskega podeželja.

Kmetije vabimo k sodelovanju z izdelki na senzoričnem ocenjevanju, zato sledite informacijam na www.dobroteslovenskihkmetij.si ali se obrnite na svojega svetovalca za dopolnilne dejavnosti na terenu.

Promovirajmo slovensko hrano in kmetije, ki izdelujejo pristne domače izdelke, in naj bodo božični in novoletni prazniki obloženi s pristno domačo slovensko hrano.

Vidimo se na Ptuj od 22. do 24. maja 2026 na 37. festivalu Dobrot slovenskih kmetij.

Predsednik organizacijskega odbora
Peter Pribožič

*Vsak recept je darilo
preteklosti — naj vas
tudi v prihodnje vodi
spoštovanje do domače
hrane in tradicije.*

Vesel božič in sr(e)čno 2026!

dr. Jože Podgoršek,
predsednik KGZS

Kolofon

Zelena dežela št. 194, december 2025

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno.

Uredništvo: KGZS – Zelena dežela,
Gospodinjka ulica 6, 1000 Ljubljana
tel.: 01 513 66 40
e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si
splet: www.kgzs.si

Odgovorni urednik: Robert Peklaj
Novinar: Marjan Papež
Fotografija na naslovnici:
Evropski mladi kmet 2025 Aleš Čadež,
avtor Klara Otoničar, KGZS
Grafično oblikovanje in prelom:
Jana Janko Škrbec, Studio HTZ
Jezikovni pregled: Alenka Šalej
Fotografije: arhiv KGZS
(če ni drugače navedeno)
Tisk: Salomon, d.o.o.
Naklada: 102.000 izvodov

ISSN 1581-9027
spletna izdaja ISSN 2536-2119

Skupaj močnejši za podeželje in gozdove

Minilo je prvo leto, odkar je novo vodstvo prevzelo mandat za vodenje največje kmetijske nevladne organizacije – Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije. Leto je bilo polno izzivov, naporov in preizkušenj, ki so zaznamovali slovensko kmetijstvo in gozdarstvo.

Že na začetku smo se soočili z zakonodajnimi spremembami, ki jih je ministrstvo pripravljalo v tajnosti. Reforma kmetijske zakonodaje je vsebovala določila, ki bi bistveno poslabšala pogoje kmetovanja. S skupnimi napori stanovskih organizacij smo uspeli doseči, da so bile najnevarnejše spremembe umaknjene. Še več skrbi pa je povzročila novela Zakona o zaščiti živali, sprejeta po hitrem postopku in brez upoštevanja stroke. Ta zakon je postavil številne družinske kmetije, zlasti rejce kokoši nesnic in prašičev, pred izjemne finančne izzive. Zato smo zahtevali, da država pomaga tistim, ki bodo zaradi ideoloških odločitev zašli v težave.

Poleti je udarila bolezen modrikastega jezika. Najprej na ovčerejskih kmetijah zahodne Slovenije, nato pa se je hitro širila proti vzhodu. Posledice so bile hude: pogini živali, padec proizvodnje in obup kmetov. Ministrstvo je reagiralo šele septembra, kar je bilo nesprejemljivo. Kmetje so že prej izvajali preventivne ukrepe, a brez jasnih navodil so tvegali finančne kazni. Upamo, da bo ministrstvo prisluhnilo pozivu k obveznemu cepljenju drobnice in govedi ter zagotovilo brezplačno cepivo oziroma vsaj dostopno ceno storitev.

Sredi leta smo prejeli prvi oris finančnega okvirja novega proračunskega obdobja skupne kmetijske politike. Po predlogu Evropske komisije bo ravno kmetijstvo največji poraženec – sredstva se zmanjšujejo, hkrati pa bomo morali tekmovati z drugimi udeleženci, tudi župani, za investicijska sredstva. Na to smo ostro opozorili slovensko ministrstvo in skupaj z evropskimi kolegi izvajamo pritisk na komisijo. Slovenski kmetje so se udeležili protesta v Bruslju, kjer smo podprli tudi nasprotovanje sporazumu EU z državami Južne Amerike. Ta sporazum bi na evropske police pripeljal hrano, pridelano z bistveno nižjimi standardi varovanja okolja in dobrobiti živali, ob uporabi pesticidov, ki so v EU prepovedani. Takšna hrana ne sme ogroziti naših potrošnikov.

In kot da vsebinskih izzivov še ni bilo dovolj, smo se morali boriti tudi za obstoj zbornice. V državni zbor je bil vložen predlog spremembe Zakona o KGZS, ki bi zbornico praktično ukinil. Po 25 letih delovanja se zavedamo, da so potrebne spremembe in izboljšave, a ukinitve bi bila škodljiva. Prav tako je bil predlagan prenos javne službe kmetijskega svetovanja na ministrstvo, kar je nesprejemljivo. Slovenija je morala ob vstopu v EU svetovalno službo že umakniti iz ministrstva, saj takšna ureditev ni skladna z evropskimi zahtevami. Zbornica je zadnji branik slovenskega kmetijstva in gozdarstva, zato smo se odločno uprli. Izkušnje iz tujine kažejo, da so podobni poskusi vedno škodovali kmetom, medtem ko sosednje države uvajajo sisteme, kakršne imamo že pri nas.

Kljub težkemu letu pa lahko nanj pogledamo tudi s pozitivne plati. Stanovske organizacije so se povezale, usklajevale in nastopale skupaj. Čeprav je bilo usklajevanje dolgotrajno, smo vedno uspeli doseči enotna stališča. Prav ta enotnost nam je dala moč, da smo bili trden zagovornik slovenskih kmetov in lastnikov gozdov. Verjamem, da se še nismo upehali in da bomo sledili skupni viziji. Ob tej priložnosti se zahvaljujem vsem, ki soustvarjate mnenja, stališča in poglede o prihodnosti našega kmetijstva in gozdarstva.

Spoštovane kmetice in kmetje, lastnice in lastniki gozdov – ob koncu leta vam želim blagoslovljene božično-novoletne praznike v krogu najbližjih, v novem letu pa uspešno in zdravo leto, ugodne vremenske razmere, brez novih izbruhov bolezni, primerne cene pridelkov in izdelkov ter ugodno poslovno okolje. Ne pozabimo, da smo na koncu vsi ljudje, ki potrebujemo drug drugega.

Srečno in blagoslovljeno novo leto!

NEKATERI POMEMBNEJŠI DOGODKI V PRIHODNIH MESECIH

KDAJ	KAJ / KJE
9. – 10. 1.	Sejem Informativa - sejem izobraževanja in poklicev, Cankarjev dom, Ljubljana
16. – 25. 1.	Sejem Zeleni teden – Grüne Woche, Berlin, Nemčija
21. – 24. 1.	Sejem Agromasheexpo, Budimpešta, Madžarska
29. 1. – 1. 2.	Sejem Agritech, Celje

NEKATERI POMEMBNI ROKI

DO KDAJ	KAJ
24. 12.	JR za intervencijo IRP04 - Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij za leto 2025

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

Zbral: Ma. P.

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

VSEBINA

NE PREZRITE

- 5** AGRITECH 2026 – kjer se srečata tradicija ter razvoj kmetijstva in gozdarstva

NA KRATKO

- 6** Aktivnosti zbornice in pomembni dogodki

V SREDIŠČU

- 9** Slovenski gozdovi in javni interes
- 10** Varno delo pri sečnji in spravilu lesa
- 12** Ogrevanje z lesnimi gorivi
- 13** Odkupne cene hlobovine v Sloveniji
- 14** Spremembe zakona o divjadi in lovstvu
- 15** Velike zveri in človek
- 17** Certificiranje gozdov v Sloveniji
- 18** KGZS izvedla prvo presojo po novem standardu PEFC
- 19** Poročanje o prodaji lesa in goveda je odloženo
- 20** Pomoč lastnikom gozdov na območjih Natura 2000
- 21** Priložnost za gorske kmete v državnih gozdovih
- 22** Šentjernej in Novo mesto v znamenju svetovnega gozdarskega spektakla

ZASTOPANJE

- 23** Slovenija z novimi zakoni o kmetijstvu in gozdarstvu
- 25** Lokalna hrana na vlakih povezuje Slovenijo
- 26** Večnosti cena sedanji je čas
- 28** Sobivanje človeka in narave v alpskem svetu

SVETOVANJE

- 29** Ekološko kmetovanje in varstvo narave
- 30** Navodila za izvajanje sheme kakovosti:
- 31** Imamo najboljšega evropskega mladega kmeta
- 32** Obvezno cepljenje goveda in drobnice
- 33** Novo leto, nova priložnost za dopolnilne dejavnosti

POGOVOR

- 34** Biti samo kmetica je premalo

IZ NAŠIH ZAVODOV

- 36** Panožni krožki mlekarjev prinašajo v letu 2025 uspeh
- 37** Ormoške lagune: biotska raznolikost v srcu Slovenije

PROMOCIJA

- 38** FIERAGRICOLA 2026 117. mednarodni kmetijski sejem

ZA KRATEK ČAS

- 40** Krogotok življenja
- 40** Z gnojenjem do zdravja prsti - 2. del
- 41** Živi in pusti živeti

AGRITECH 2026 – kjer se srečata tradicija ter razvoj kmetijstva in gozdarstva

Celjski sejem bo med 29. januarjem in 1. februarjem 2026 gostil AGRITECH, mednarodni strokovni sejem kmetijske in gozdarske mehanizacije ter kmetijskega repromateriala. Dogodek ponuja pregled najnovejših strojev, tehnoloških rešitev in inovacij, ki pomembno vplivajo na razvoj panoge.

AGRITECH pritegne tudi mlade, saj omogoča vpogled v napredne kmetijske tehnologije, sodobne stroje in digitalno podprto opremo, repromaterial ter rešitve za sodobno pridelavo, pa tudi v robotizacijo in pametno upravljanje kmetij in gozdov.

Sejem je prostor, kjer lahko obiskovalci iz prve roke vidijo, kako se panoga spreminja. Predstavljeni bodo pristopi, ki povečujejo učinkovitost, skrbno ravnanje z naravnimi viri in krepitev trajnostnega razvoja podeželja.

KGZS aktivno na sejmju

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije bo na letošnjem sejmju AGRITECH prisotna z bogatim strokovnim programom. Pripravili bomo vrsto predavanj na aktualne teme, kot so zaščita premoženja ter varna uporaba kmetijske mehanizacije in orodja. Načrtujemo tudi izvedbo okrogle mize o prihodnosti kmetijstva, na kateri bomo skupaj s strokovnjaki in kmetijskimi praktiki razpravljali o izzivih in priložnostih, ki jih prinaša čas. Seznam predavanj, datume in ure bomo še objavili na naši spletni strani.

Da bi vam olajšali odločitev za prihod na sejem, bomo prvim sto, ki se bodo prijavili za posamezno predavanje na naši

spletni strani, poslali **brezplačno vstopnico** za predavanje in obisk sejma. Zato spremljajte objave na naši spletni strani ali pa se prijavite na prejemanje naših e-novic na www.kgzs.si/prijava-enovice.

Na našem razstavnem prostoru bomo predstavili delo zbornice in aktualne projekte, ki jih izvajamo za razvoj slovenskega kmetijstva. Obiskovalce bomo povezali tudi z izbranimi kmetijami, ki nosijo znak Dobrote slovenskih kmetij, in jim tako omogočili neposreden stik s kakovostnimi slovenskimi pridelki in proizvodi.

AGRITECH 2026 tako postaja stičišče znanja, tehnologije in priložnosti — dogodek, ki odpira vpogled v smeri, kamor se kmetijstvo in gozdarstvo premikata, ter povezuje tiste, ki bodo pri tem igrali pomembno vlogo.

Projekt SMURF: Aktivno upravljanje z gozdovi

Projekt SMURF je namenjen lastnikom majhnih gozdov v Evropi. Cilj projekta je razviti nove poslovne modele in vrednostne verige, okrepiti plačila za ekosistemske storitve, uvesti digitalna orodja in usposabljanja ter preprečiti opuščanje gospodarjenja gozdov.

V projekt je vključena tudi **Zveza lastnikov gozdov Slovenije (ZLG)**, ki aktivno sodeluje pri oblikovanju rešitev, prilagojenih slovenskim razmeram z drobnim zasebnim lastništvom gozdov. Skupaj z evropskimi partnerji in KGZS si prizadevamo, da bomo imeli od takih projektov korist tudi v Sloveniji.

Zveza lastnikov gozdov Slovenije

Več informacij: www.smurfproject.eu

Aktivnosti zbornice in pomembni dogodki

Pregled dejavnosti zbornice in pomembnih dogodkov, povezanih s kmetijstvom

DELO ŽENSK NA PODEŽELJU JE ŠE VEDNO PREMALO CENJENO

Zveza kmetic Slovenije in Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) sta ob svetovnem dnevu kmetic opozorila, da je kljub napredku delo žensk na podeželju še vedno premalo prepoznano in cenjeno. Njihovo delo v gospodinjstvu, pri skrbi za otroke, starejše in skupnost, je pogosto spregledano, čeprav je nepogrešljiv del vsakdanjega življenja in razvoja podeželja.

Organizacija združenih narodov (OZN) od leta 2008 obeležuje 15. oktobra svetovni dan kmetic, s katerim priznava ključno vlogo in prispevek kmetic ter podeželskih žensk pri razvoju kmetijstva in podeželja, izboljšanju preskrbe s hrano ter izkoreninjanju revščine. Namen dneva je opozoriti na izzive, s katerimi se ženske na podeželju še vedno soočajo, in poudariti njihov prispevek k trajnostnemu razvoju in prehranski varnosti.

Letošnje sporočilo ob svetovnem dnevu kmetic se glasi: »Ženske na podeželju pridelujejo dobro hrano za vse.« Sporočilo jasno poudarja izjemno vlogo žensk in deklet pri zagotavljanju prehranske varnosti – tako na lokalni kot tudi globalni ravni.

V Sloveniji ta dan zaznamujemo tudi z izborom Kmetice leta, ki je tokrat potekal 20. oktobra 2025 v kulturnem centru Delavski dom Zagorje. Laskavi naslov je letos prejela **Matejka Sečnik** z Butajnovce nad Horjulom, članica Društva kmečkih in podeželskih žena Dobrova – Polhov Gradec in Horjul. Z izborom želimo izpostaviti trud, znanje in predanost številnih žensk, ki pomembno soustvarjajo življenje na slovenskem podeželju.

Vloga vsake kmetice je izjemno razvejana – od skrbi za dom in družino do ohranjanja kulturne krajine, podeželske dediščine ter aktivne vloge pri pridelavi varne, kakovostne hrane in skrbi za dobrobit celotne družbe. Kljub temu pa njihovo delo pogosto ostaja nevidno, necenjeno in neformalno – številne kmetice niso nosilke kmetij, temveč delajo brez uradne zaposlitve ali plačila. Mnoge imajo nižjo socialno varnost, krajšo pokojninsko dobo in nižje pokojnine. Ob tem nosijo dvojno ali celo trojno breme – delo na kmetiji, gospodinjstva opravila in skrb za družino.

Irena Ule, predsednica Zveze kmetic Slovenije, je ob tej priložnosti poudarila: »Kljub napredku ostaja dejstvo, da je delo žensk, zlasti na podeželju, še vedno premalo prepoznano, pogosto slabše plačano in manj cenjeno kot delo moških. Tudi v Sloveniji se soočamo s temi izzivi, čeprav so razmere v primerjavi z marsikje po svetu ugodnejše. Pomembno je, da o tem odkrito govorimo – saj si kmetice zaslužimo enako spoštovanje, priložnosti in pogoje za delo. Drage kmetice, bodite ponosne na svoj stan, svoje delo in prispevek k ohranjanju slovenskega podeželja ter prehranske varnosti. Praznujmo ta dan skupaj – s ponosom, hvaležnostjo in pogledom naprej.«

Dr. Jože Podgoršek, predsednik KGZS, pa je kmeticam ob njihovem dnevu iskreno čestital in se jim zahvalil za njihov prispevek k razvoju slovenskega kmetijstva: »Kmečke žene so hrbtenica družinskih kmetij. Pogosto so zapostavljene in premalo vidne v javnosti, a opravljajo ključna dela. Skrbijo, da je družina urejena, da vse poteka, kot mora – od gospodinjstva do skrbi za otroke – in s tem omogočajo, da lahko moški opravljajo kmečka opravila. Ne smemo pozabiti, da kmečke žene tudi aktivno sodelujejo pri opravljanju del na kmetijskih gospodarstvih. Njihova vloga je izjemna in zasluži vse priznanje.«

Zveza kmetic Slovenije in KGZS ob tej priložnosti izražata globoko spoštovanje, zahvalo in podporo vsem kmeticam – ženskam, ki s svojim znanjem, delom in srčnostjo sooblikujejo sedanost in prihodnost slovenskega podeželja.

NE SPREJEMAJTE NESPREJEMLJIVEGA

Evropske kmetijske organizacije Copa-Cogeca so v torek, 21. oktobra, pred Evropskim parlamentom v Strasbourgu organizirale protestno akcijo proti predlogom Evropske komisije o večletnem finančnem okvirju (MFF) in reformi skupne kmetijske politike (SKP), ki jih označujejo za nesprejemljive.

V središču Strasbourga se je zbralo okoli 200 kmetov iz različnih evropskih držav, spremljalo pa jih je 40 traktorjev. Svojo zaskrbljenost so izrazili z jasnim poudarkom: načrti komisije ogrožajo prehransko varnost, razvoj podeželja in prihodnost evropskega kmetijstva.

Protestniki so opozorili predvsem na odločitev komisije, da ukine dvostebno strukturo SKP in vse združi v enotni sklad. Po njihovem mnenju bi to povzročilo odsotnost skupnih pravil med državami članicami, razkroj enotnega trga, več birokracije, manj predvidljivosti za kmete ter neposredno grožnjo konkurenčnosti podeželja in prehranski suverenosti Evrope. Hkrati pa so izpostavili, da predlagano zmanjšanje proračuna za kmetijstvo – na manj kot 15 % celotne porabe EU – nikakor ne odraža današnjih gospodarskih, družbenih, geopolitičnih in podnebnih razmer.

UPORABNINA ZEMLJIŠČA

Oktobra so nekateri naši člani s Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS prejeli račune in pojasnila v zvezi z zahtevanim plačilom uporabnine. Zakupniki zemljišč v lasti Republike Slovenije, ki imajo na zakupljenih zemljiščih objekte brez ustrezno urejenega statusa, so namreč prejeli zahtevo za plačilo uporabnine za pretekla tri leta. Za pomoč pri urejanju razmerij z upravljalcem – Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov RS – smo na KGZS pripravili vzorec ugovora. Vse, ki bi ga želeli podati, vabimo, da se oglasijo na svojih Kmetijsko-gozdarskih zavodih.

Zakaj ugovor

Smiselno je, da tisti kmetje, ki so zakupniki zemljišč Sklada, na katerih so objekti brez ustrezne vključitve v zakupno pogodbo, poskrbijo za ureditev razmerij s Skladom. Trenutno se je Sklad lotil reševanja zadeve tako, da je izdal račune, na osnove katerih želi skladno s cenikom zaračunati uporabnino – »dodatno zakupnino« za površino pod objektom in površino okrog objekta. Pri tem je ključnega pomena, da samo plačilo še ne pomeni niti ureditve razmerij s Skladom ter še manj ureditev legalizacije objektov. Ugovor je treba podati, saj ocenjujemo, da je treba najprej ugotoviti pravilno dejansko stanje in zakupnike ustrezno obvestiti ter jim dati možnost pojasnil ter ureditve razmerij.

Namen ugovora

Cilj ugovora je pridobiti dodaten čas, da se preveri dejansko stanje in v tem času uredi razmerje s Skladom, tako da se objekti vključi v zakupno pogodbo. Le tako bodo dodatne zakupnine odražale realno stanje iz narave, zakupniki pa bodo imeli možnost, da se s problematiko ustrezno seznani in poskrbijo za ureditev razmerij z upravljalcem zemljišč.

Aktivna vloga zakupojemalcev je ključna

Zakupojemalci naj bodo aktivni in v dialogu s Skladom poiščejo rešitve za ureditev statusa objektov. Sklad pa naj pokaže razumevanje tako, da se obdelovalce zemljišč z dodatnimi obveznostmi seznani, ter šele po tem, ko dobijo določen razumen rok za ureditev razmerij, tudi pozove k poplačilu uporabnine, v vseh drugih primerih pa se urejena razmerja v zvezi z objekti vključi v zakupne pogodbe.

MERCOSUR JE ŠKODLJIV ZA SLOVENSKO KMETIJSTVO

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) nasprotuje sporazumu Mercosur, saj bo ta kljub vključenim varovalkam za kmetijstvo škodoval slovenskemu in evropskemu kmetijstvu. Sporazum namreč omogoča uvoz cenejše hrane iz Južne Amerike, pridelane po bistveno nižjih standardih, kot veljajo v Evropski uniji.

KGZS pozdravlja vključene varovalke, kot so tarifne kvote za najbolj občutljive kmetijske izdelke, dvostranska zaščitna klavzula za primer velikih tržnih nesorazmerij ter nova shema

finančne pomoči pridelovalcem oziroma podjetjem v kriznih razmerah. Kljub temu pa te določbe ne bodo preprečile negativnih posledic za evropske in slovenske kmete.

Sporazum Mercosur bo uvedel dvojne standarde kakovosti – hrano, pridelano v Evropski uniji, in hrano iz Južne Amerike. Uvoženi izdelki bodo manj kakovostni, saj prihajajo iz okolij, v katerih okoljski standardi, dobrobit živali in uporaba hormonov ter antibiotikov niso primerljivi z evropskimi, še posebej pa ne slovenskimi standardi. Zaradi uvoza cenejših živil bodo slovenski kmetje postali manj konkurenčni.

»Vsak hladilnik poceni mesa, ki pride iz Evrope v Slovenijo, zruši slovenski trg. Enako bo vsaka ladja prehranskih izdelkov iz Južne Amerike porušila evropski trg – tudi če bodo količine omejene. Ne glede na vse varovalke bo prišlo do zniževanja cen na evropskem trgu,« je poudaril predsednik KGZS dr. Jože Podgoršek.

KGZS je že predlagala jasno označevanje načina pridelave in učinkovito zaščito slovenskega ter evropskega kmetijskega sektorja na način, da sektorji, ki bodo zaradi sporazuma Mercosur ustvarili največje dobičke, del teh sredstev preusmerijo v podporo kmetijsko-prehranskemu sistemu, ki bo zaradi sporazuma med največjimi poraženci.

PO VDORU V EVIDENCE

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) opozarja, da je pri nepooblaščenem dostopu do osebnih podatkov skoraj 900.000 prebivalcev – med njimi tudi večine od 110.000 članov KGZS – na Upravi Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) prišlo do več resnih tveganj za kmete. KGZS zato člane poziva k previdnosti, pristojne institucije pa k takojšnjemu ukrepanju.

KGZS predvideva, da je bilo pri nepooblaščenem dostopu do osebnih podatkov na UVHVVR (ime, priimek, naslov, EMŠO in davčna številka) ogroženih več podatkovnih zbirk. To predstavlja visoko tveganje za zlorabo osebnih podatkov, med drugim krajo identitete, zlorabo pri oddaji vlog in finančne goljufije v imenu kmetov. Registri, ki jih vodi UVHVVR (register kmetijskih gospodarstev, register rejnih živali, register fitofarmaceutskih sredstev, register prejemnikov subvencij), so ključni za določanje upravičenosti do neposrednih plačil in ukrepov razvoja podeželja. Vdor v te evidence lahko povzroči resne motnje pri izvajanju ukrepov Skupne kmetijske politike (SKP).

»Zelo smo zaskrbljeni zaradi nedavnih vdorov v podatkovne baze. Menimo, da se ta problematika obravnava preveč površno, če upoštevamo resne posledice, ki jih lahko povzroči. Zaradi povezanosti podatkovnih baz med UVHVVR, Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ter Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano obstaja nevarnost, da bi lahko nepooblaščen osebe dostopale do osebnih podatkov ali jih celo spreminjale,« je opozoril predsednik KGZS dr. Jože Podgoršek.

Zaplet, ki se je zgodil novembra, lahko povzroči zastoj v delovanju podatkovnih baz, s čimer je neposredno ogrožena sledljivost in zakonitost prometa z živili živalskega in rastlinskega izvora. Možno je tudi, da bodo onemogočena izdaja veterinarskih spričeval in izvoznih dovoljenj, zadržanje pošiljk na mejah, izguba zaupanja trgovinskih partnerjev, neveljavnost certifikatov ter motnje v notranjem prometu z blagom. Če bi Evropska komisija ugotovila sistemske pomanjkljivosti v sistemu upravljanja in kontrole (IACS), bi to lahko povzročilo finančne popravke, kar bi pomenilo neposredno izgubo sredstev za državni proračun. Obstaja tudi tveganje, povezano z akreditacijo. Dogodek nenazadnje zmanjšuje zaupanje kmetov v institucije in povečuje administrativno obremenitev organov, kar lahko ogrozi učinkovitost izvajanja SKP.

KGZS člane poziva, naj osebnih podatkov ne delijo po telefonu in elektronski pošti in naj bodo posebej previdni pri spletnem nakupovanju. Za člane je pripravila obrazec, s katerim lahko zaprosijo nosilca evidenc UVHVVR za informacije o obdelavi osebnih podatkov, omejitve obdelave ali izbris podatkov, če za njihovo obdelavo ni več zakonite podlage. Kmetje lahko zahtevajo tudi obvestilo o kršitvi, če je bila ogrožena njihova zasebnost. Poleg tega imajo možnost vložiti pritožbo pri informacijskem pooblaščenču ter uveljavljanja pravice do odškodnine po 82. členu Splošne uredbe o varstvu podatkov (GDPR), če so zaradi razkritja utrpeli materialno ali nematerialno škodo (npr. zlorabo identitete, duševno stisko, stroške zaščite podatkov).

KGZS pristojne organe poziva k uvedbi dodatnih zaščitnih ukrepov za preprečevanje kraje identitete, takojšnji izvedbi neodvisne revizije informacijskih sistemov in podatkovnih baz, okrepitvi varnostnih protokolov ter nadzora dostopa, pripravi kriznega načrta za primer ponovnih incidentov, obveščanju upravičencev in udeleženih o zaščitnih ukrepih ter pripravi poročila za Evropsko komisijo o sprejetih korektivnih ukrepih.

DOPOLNILNE DEJAVNOSTI - MOST MED TRADICIJO IN PRIHODNOSTJO

Javna služba kmetijskega svetovanja pri Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) je v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) konec novembra uspešno izvedla posvet o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji. Dogodek je združil znanje, izkušnje in vizije za prihodnost tega pomembnega segmenta slovenskega kmetijstva, ki prispeva k razvoju podeželja in stabilizaciji dohodkov kmetij.

Udeležence je ob začetku pozdravila prijazna dobrodošlica, vzdušje pa je zaznamovala pozitivna energija. Nagovore so podali predsednik KGZS dr. Jože Podgoršek, predstavnik MKGP Hermina Oberstar ter vodja svetovalne službe Alberta Zorko. Dr. Podgoršek je poudaril, da dopolnilne dejavnosti predstavljajo eno ključnih priložnosti za slovensko kmetijstvo, saj omogočajo dodatno stabilnost prihodkov, ob tem pa je udeležencem zaželel mirne praznike in uspešno novo leto. MKGP je izpostavilo, da dopolnilne dejavnosti povezujejo tradicijo s sodobnimi izzivi, ohranjajo dediščino ter ustvarjajo dodano vrednost kmetijskim proizvodom.

Strokovni del posveta, ki ga je povezovala Andrejka Krt iz KGZS, je ponudil širok nabor tem, ki so bistvene za uspešno delovanje kmetij z dopolnilnimi dejavnostmi. Med drugim so bile predstavljene razmejitve med primarno kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo ter predelavo, prostorska in gradbena zakonodaja, pomen kakovosti živil in vpliv kratke nabavne verige, novi zakon o gostinstvu ter finančne naložbe v turizem in rokodelstvo, intervencije razvoja podeželja, zaposlovanje v okviru dopolnilnih dejavnosti, primeri dobrih praks, smernice za zeliščarstvo ter zgodbe o kakovosti in tradiciji slovenskih kmetij.

Posvet je bil dragocena priložnost za pridobivanje informacij, izmenjavo izkušenj in krepitev sodelovanja med udeleženci. Dogodek je bil obogaten tudi z odmorom za okušanje dobrot slovenskih kmetij, kar je dodatno poudarilo pomen povezovanja tradicije, kakovosti in inovativnosti v razvoju dopolnilnih dejavnosti.

Slovenski gozdovi in javni interes

Naravovarstvene omejitve in zasebno lastništvo

Slovenci smo lahko ponosni na svoje gozdove, ki pokrivajo kar 60 % države in imajo eno največjih lesnih zalog v Evropi. Ob razvoju zelenega turizma se promovira ohranjene gozdove in travnike kot neokrnjeno naravo. Zaradi neuravnoveženega javnega interesa se je pod Naturo 2000 umestilo kar 45 % gozdov, kar je največ v Evropi. V zahodnih državah s pretežno zasebnim lastništvom je ta delež polovico manjši. Vsako leto prihajajo v gozdove nove omejitve, zadnja taka zaradi vodarstvenih smernic. Pravkar se določajo kazalniki, s katerimi bomo spremljali implementacijo obnove narave, tokrat povsod, ne le na območjih Nature 2000.

Zasebno lastništvo in gospodarski potencial

Stroka in lastniki se zavedamo, da je trenutno stanje gozdov rezultat pridnega dela naših prednikov in da ima narava lastnika. Kar 80 % slovenskih gozdov in kmetijskih površin je v zasebni lasti, kar nas postavlja v evropski vrh. Za večino lastnikov je osnovni interes gospodarjenja pridobivanje dohodka. Vsekakor obstajajo tudi lastniki, ki so pripravljeni gozd prepuščati naravnemu razvoju in propadanju, a velika večina gleda na gozd kot stalen ali občasen vir dohodka.

Ena tretjina slovenskih gospodinjstev oziroma večina podeželja se ogreva z lesno biomaso iz domačih gozdov, kar bistveno prispeva k zmanjšanju energetske revščine. Gospodinjstva, ki kurijo svoja ali kupljena drva, skupaj prihranijo nad eno mi-

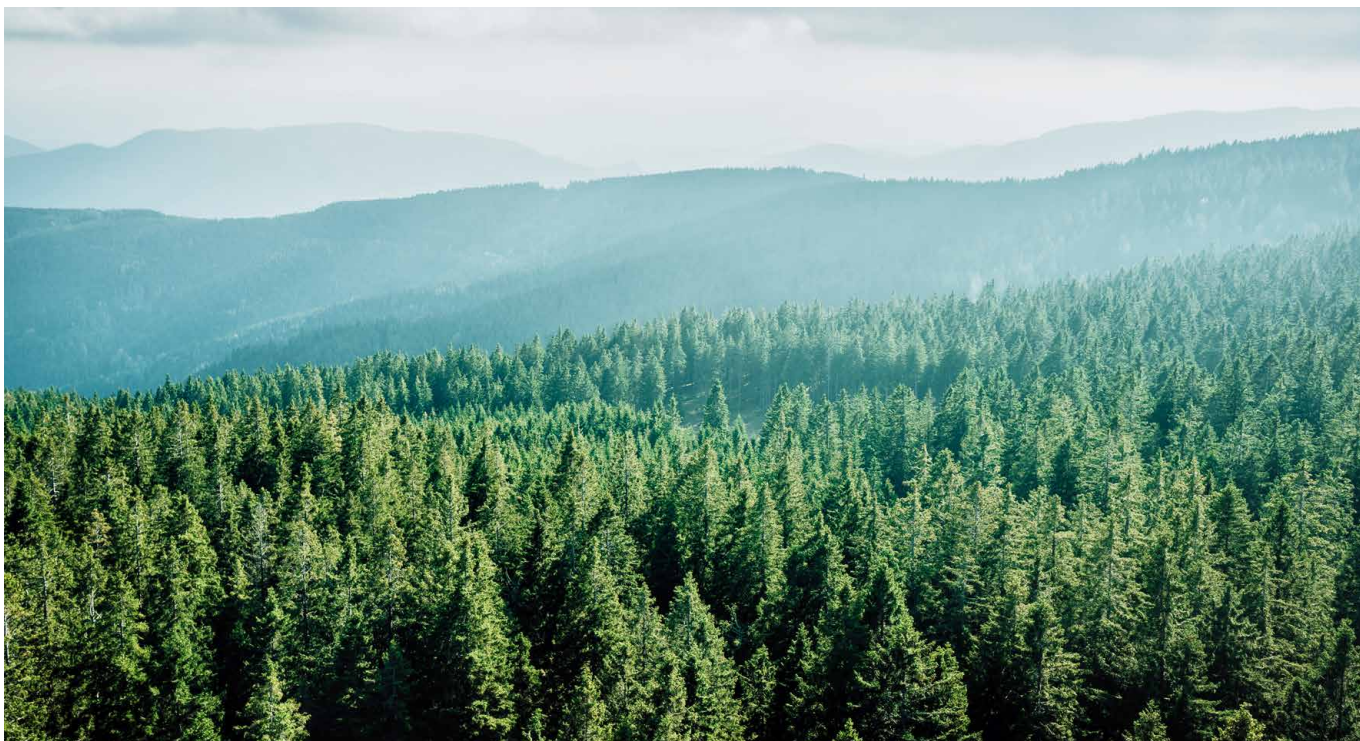
lijardo evrov letno. Lesnopredelovalna industrija se v zadnjih letih nenehno razvija tako po zaposlenih kot obsegu prometa in dodani vrednosti na zaposlenega. Srednjeročno bi želeli predelati dodaten milijon kubičnih metrov lesa iz domačih gozdov. Državni gozdovi že koristijo ves dovoljen posek, velika rezerva je le v zasebnih gozdovih.

V zadnjih treh desetletjih se je v gozdovih posekalo povprečno pod 50 % prirastka. V primerjavi z intenzivnejšo izrabo gozdov v Avstriji, kjer uporabijo okoli 75 % prirastka, smo v zadnjih 30 letih pustili v gozdovih lesa v vrednosti za polovico proračuna Slovenije. K temu je potrebno dodati še večkratnik izgubljene dodane vrednosti v lesnopredelovalni industriji. Slovenski les je verjetno največji neizkoriščen gospodarski potencial.

Razdrobljena posest v lasti skoraj pol milijona lastnikov in solastnikov je vsekakor ovira za aktivno gospodarjenje, a to ne sme biti izgovor, da začnemo izvajati podobne rešitve, kot so jih izvedli v Avstriji ali na Finskem. Nova generacija tudi večjih lastnikov ne bo več sama izvajala del, verjetno pa bi si vsi želeli takšno gospodarjenje in prodajo lesa, da lastniki ne bi bili ogoljufani. V državah z razvitim gozdno-lesnim sektorjem poznamo rešitve, začeti bi jih bilo potrebno le postopoma uvajati.

Mihael Koprivnikar, KGZS

Varno delo pri sečnji in spravilu lesa

Najzahtevnejša opravila v gozdu zahtevajo dobro pripravo, ustrezno opremo in premišljeno izvedbo.

Jeseni do pomladi je idealen čas za opravljanje del v gozdovih, seveda če vremenske razmere to dopuščajo. Med najzahtevnejša in nevarna dela v gozdovih zagotovo sodita sečnja drevja in spravilo lesa. Pri teh opravilih nastane največ nesreč v gozdu, tudi najbolj tragičnih s smrtnim izidom. Zato ne bo odveč, če ponovno opozorimo na nekatere stvari, ki jih moramo upoštevati, še preden se odpravimo izvajati dela v gozd.

Priprava na delo in osebna varovalna oprema

Če načrtujemo sečnjo v gozdu ali smo primorani vanjo (sanitarna sečnja) in spravilo, si moramo odgovoriti na nekaj vprašanj:

- Ali sem v zadostni psihofizični kondiciji, da to delo lahko opravim sam?
- Ali imam ustrezno opremo in stroje?
- Ali sem za ta dela dovolj usposobljen?

Če smo na vsa ta vprašanja odgovorili pozitivno, potem smo sposobni opraviti sečnjo dreves in spravilo lesa sami.

Kljub vsemu pri teh delih preži veliko nevarnosti, zato podajamo nekaj osnovnih napotkov za varno delo:

- V gozdu, če je le možno, nikoli ne delajmo sami. Če pride do nesreče, naj bo z nami nekdo, ki nam lahko nudi prvo pomoč oz. pokliče reševalce.
- Na delo se vedno odpravimo spočiti. Če delamo utrujeni, tvegamo, da prej pride do kakšne nesreče.
- Delo opravljajmo vedno v primernih vremenskih razmerah. Tako varujemo svoje zdravje, obenem pa neugodne vremenske razmere (razmočen teren, sneg, veter ...) predstavljajo tveganje za nesreče oz. poškodbe. Delo v primerljivih vremenskih pogojih povzroči tudi manj poškodb tal pri spravilu lesa.

Varno izvajanje del v gozdu

Pri delu vedno uporabljajmo osebno varovalno opremo. To je:

- zaščitna čelada z vizirjem in glušniki,
- zaščitne hlače s protivrežno zaščito,

- zaščitne rokavice,
- zaščitne čevlje z ojačano konico,
- oblačila živih barv (še bolj odsevna jakna ali brezrokavnik),
- komplet prve pomoči (obvezno)

Pred pričetkom dela vedno zagotovimo, da bodo stroji in naprave, ki jih bomo uporabljali, v brezhibnem stanju.

Pri delu naj se nam ne mudi. Delo opravljajmo zbrano, varno, premišljeno z vmesnimi odmori.

S seboj imejmo mobilni telefon za primer nesreče.

Kdaj poseči v gozd

V kolikor modro presodite, da dela v gozdu ne morete opraviti sami, podajamo nekaj napotkov, **na kaj je potrebno biti pozoren, preden se odločimo, da posežemo v gozd.**

Vsak poseg v gozd mora odobriti javna gozdarska služba, to je Zavod za gozdove Slovenije. Ta vam bo v upravnem postopku izdal odločbo za posamezno vrsto dela v gozdu. Največ odločb se izda za »redno« negotovalno sečnjo, sanitarno sečnjo (podlubniki, ujme), negotovalna dela in tako dalje. Če ste solastnik gozda, potem potrebujete tudi soglasje solastnika, da v gozd sploh lahko posežete.

Svetujemo, da v gozd posežete – če to ni nujno zaradi sanitarne sečnje – tedaj, ko so razmere na trgu lesa za tisto vrsto lesa, ki ga boste pridobili s sečnjo, najbolj ugodne. Se pravi, da ima les, ki ga pridobite s sečnjo, na trgu dovolj visoko ceno. Ob ujmah cene lesa na trgu ponavadi padejo, zato je najbolje počakati s sečnjo na čas, ko ujm ni oz. ko je zaznati, da je za posamezno vrsto lesa dovolj veliko povpraševanje.

Prodaja lesa in nadzor nad izvedbo

Opomnili bi tudi na možnost prodaje najkvalitetnejšega lesa na licitaciji lesa, ki poteka vsako leto februarja v Slovenji Gradcu. Sečnjo za licitacijo je potrebno izvesti decembra oz. januarja. O primernosti posameznih sortimentov za prodajo na

Število nesreč v gozdu s smrtnim izidom (Vir: Gozdarski inštitut Slovenije)

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
9	18	10	15	18	16	9	7	13	12	5	6	11	16	5

Število nesreč s smrtnim izidom se z leti sicer zmanjšuje, še vedno pa izstopamo od sosednjih držav. Razlogov je več. Eden teh je tudi v dejstvu, da v sosednjih državah izvajajo strojno sečnjo v večjem obsegu kot pri nas. Strojna sečnja se je namreč izkazala za varnejšo od »klasične« z motorno žago.

Med najzahtevnejša in nevarna dela v gozdovih zagotovo sodita sečnja drevja in spravilo lesa.

licitaciji se posvetujte z revirnim gozdarjem ZGS, ki bo ocenil, ali je posamezen sortiment vreden več od povprečja in bi za njega na licitaciji iztržili bistveno več kot sicer.

Za les lahko iztržite tudi več, če imate gozd certificiran. Nekateri odkupovalci plačajo nekaj več za les, ki je pridobljen iz gozdov trajnostnega gospodarjenja. Potrdilo, da se z gozdom trajnostno gospodari po sistemu PEFC, lahko pridobite na KGZS (več si lahko preberete na spletni strani KGZS ali povprašate na njihovem oddelku za gozdarstvo).

Za prodajo lesa sicer obstajata dve možnosti: les lahko prodate na panju, kar pomeni, da za sečnjo in spravilo lesa poskrbi kupec. Lahko pa sami poskrbite za izvedbo del oz. najamete izvajalca sami, pa tudi za prodajo lesa poskrbite sami – sami najdete kupca za les.

Še preden se odločite za sečnjo, bi bilo dobro, da že imate kupca za les oz. veste, da ga boste lahko z gotovostjo prodali po ugodni ceni. Če iščete kupca šele po sečnji, vas lahko potencialni kupec izsiljuje z nižanjem cene ali pa bi bil pripravljen odkupiti le del sortimentov (recimo samo kvalitetnejši les).

Les lahko prodate po povprečni ceni (če kupec to omogoča) ali pa na osnovi klasifikacije sortimentov.

Ko najdete izvajalca za sečnjo ali druga dela v gozdu ali kupca za les, je priporočljivo, da z njim sklenete pogodbo, v kateri definirate vse pogoje dela, stroškov, obveznosti, rokov izvedbe oz. odkupa in podobno. Vzorce pogodb najdete tudi na spletni strani KGZS (<https://www.kgzs.si/gozdarstvo/strokovna-gradiva/obrazci-pogodbe-in-listine>). Tako imate vse dokaze o tem, kaj vse ste se pri tem poslu dogovorili, da kasneje ne pride do izmikanja oz. prelaganja odgovornosti.

Ko pride do izvedbe dela, svetujemo, da večkrat pregledujete delovišče zunaj delovnega časa (da ne motite delovnega procesa in zaradi varnosti), da vidite, da se seka samo označeno drevje

in ne še dodatnih dreves. Po končani sečnji pa svetujemo, da skupaj z izvajalcem, morda tudi z revirnim gozdarjem, pregledate delovišče, da ugotovite, ali so izvedena dela narejena v skladu z dogovori.

Ko pride do oddaje lesa oz. odvoza, svetujemo, da ste pri odpremi prisotni. Velikokrat se lastniki obračajo na KGZS s problemom, da se količina lesa za posek, navedena v odločbi ZGS, bistveno razlikuje od količine, ki so jo izmerili pri oddaji lesa. Do razlik sicer vedno prihaja. Namreč na odločbi je navedena bruto količina lesa, pri odkupu pa se vedno meri neto količina. Povprečni faktor razlike je pri iglavcih 0,85, pri listavcih pa 0,88. Izjemoma lahko prihaja do manjšega odstopanja tudi od teh faktorjev zaradi tarif; to lahko preverite pri gozdarjih. Če pa prihaja do večjih razlik, lahko posumite, da pri oddaji oz. prevzemu lesa ni bilo vse tako, kot bi moralo biti. Lahko da izmera ni bila pravilna ali pa je prišlo celo do odtujitve lesa. In če niste bili pri oddaji lesa prisotni, potem imate malo možnosti za dokazovanje teh trditev. Če prodajate les po povprečni ceni, lahko dvomite samo v pravilno izmero lesa. Če pa prodajate les po klasifikaciji sortimentov, obstaja še večni dvom, da je bila klasifikacija ustrezno narejena. Vsekakor tveganje zmanjšate, če ste pri oddaji lesa prisotni.

Obdavčitve pri prodaji

Velikokrat se lastniki sprašujejo o obdavčitvah pri prodaji lesa. Če prodajate les iz svojega gozda, potem za to ni nobenih dodatnih davščin, saj je vaš gozd obdavčen po katastrskem dohodku. In ne le to: če pridobite pravico do uveljavljanja pavšalnega nadomestila, potem vam kupec lesa na osnovi dovoljenja izplača še 8 % več na dogovorjeno ceno lesa. Pravico do pavšalnega nadomestila oz. dovoljenje lahko pridobite na FURS-u, če katastrski dohodek vašega kmetijskega gospodarstva presega 200 €. Vendar pa morate FURS-u vsako leto poročati o višini uveljavljanja pavšalnega nadomestila.

Andrej Andoljšek, KGZS

Ogrevanje z lesnimi gorivi

Lesna goriva ostajajo pomemben vir toplote v slovenskih gospodinjstvih, a konkurenca elektrike narašča.

Sekanci in drva – cenovno dostopna energenta

Lesna goriva predstavljajo pomemben energent za ogrevanje med slovenskimi gospodinjstvi. Med njimi so cenovno najugodnejši sekanci in drva. Sekanci so praviloma najcenejši vir toplote, vendar je njihova širša raba omejena, ker zahtevajo visoko začetno investicijo v ogrevalni sistem in skladiščenje. Drva so po drugi strani precej lažje dosegljiva, saj je v Sloveniji veliko gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd, in si drva pripravljajo sama. Kljub temu pa drvom vse bolj konkurira ogrevanje z električno energijo. Leta 2024 so lesna goriva v strukturi rabe energentov predstavljala 32 %, kar je najmanj v zadnjih dvajsetih letih, električna energija pa je dosegla 35-odstotni delež, ki je prvič presegla delež rabe lesnih goriv.

Ob začetku kurilne sezone smo na Gozdarskem inštitutu Slovenije ponovno preverili cene lesnih goriv, dostopnih na slovenskem trgu. Med sekanci so najpogostejše dostopni velikostnega razreda P31 (delci velikosti med 3,15 in 31,5 mm) in z vsebnostjo vode 30 % ali več (M30). Prevladujoča velikost delcev in vsebnost vode sta najbolj odvisna od procesa proizvodnje in tudi najbolj vplivata na končno ceno proizvoda. V začetku kurilne sezone tako cena najbolj prodajanih sekancev znaša v povprečju 109 €/t z vključenim DDV. Cena omenjenih sekancev je v primerjavi s koncem kurilne sezone 2024/25 narasla za 16 %, v primerjavi z enakim obdobjem lani pa je cena praktično nespremenjena. Najnižjo ceno sekancev v zadnjih petih letih smo zabeležili jeseni 2021, cena pa je bila primerljiva ceni v letu po žledolomu (2014–2015). Najvišjo ceno so sekanci dosegli jeseni 2023, ko je njihova cena znašala 138 €/t z DDV.

Cene in trendi rabe lesnih goriv

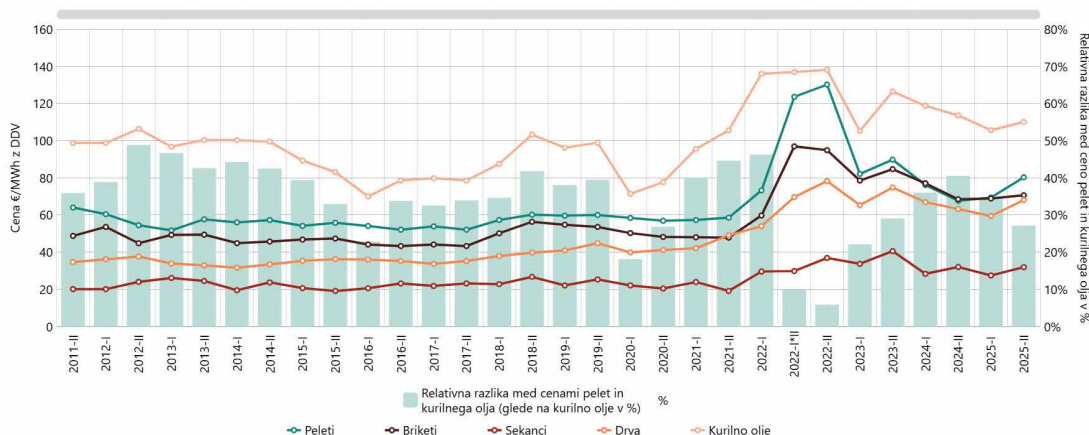
Drva, ki so najpogostejše uporabljen lesni energent v Sloveniji, so na trgu dostopna z različno vsebnostjo vode in različnih dimenzij. Prevladujejo bukova drva z vsebnostjo vode 30 % ali več ter dolžine 25 do 30 cm, cena pa trenutno znaša 243 €/t z vključenim DDV. Cena suhih drv, to je z vsebnostjo vode do 20

%, je nekoliko višja. Ta v povprečju znaša 271 €/t z vključenim DDV. Cene drv dolžin od 25 do 50 cm so približno enake, metrska drva pa so običajno nekoliko cenejša. Pri tem je potrebno poudariti, da so za rabo v kaminih in sobnih pečeh primerna le drva dolžine 25 do 30 cm in z vsebnostjo vode do 20 %.

Cene lesnih goriv redno objavljamo in posodabljammo na spletni strani WCM (<https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/cene>). Podatki kažejo, da so cene lesnih goriv od začetka spremljanja leta 2011 relativno konstantne z zaznamim sezonskim nihanjem: pred kurilno sezono (v drugi polovici leta) so cene po navadi višje kot po njej (v prvi polovici leta). Izjemno pa je bilo leto 2022, ko so se zaradi energetske krize cene goriv precej zvišale. Po letu 2023 so cene padle, vendar niso več dosegle stanja pred letom 2021.

Pravilno sušenje drv za učinkovito ogrevanje

Za dobro ogrevanje z drvmi je ključno pravilno sušenje in skladiščenje. Preveč vlažen les zmanjšuje energijsko vrednost in povzroča več nepopolnega zgorevanja, s tem pa tudi nastanek več emisij (npr. delcev PM10). Če kurimo gozdno suh les, ki ima običajno vlažnost med 20 in 40 odstotki, porabimo kar četrtno energije, ki je shranjena v lesu, zgolj za izparevanje vode. Priporočljivo je, da se drva pripravijo pozimi ali zgodaj spomladi in uporabijo naslednjo kurilno sezono ali da se na prostem sušijo vsaj leto in pol. Drva je priporočljivo sušiti na sončni in zračni lokaciji, kjer je omogočeno dobro kroženje zraka, skladovnica naj bo vsaj 10 cm dvignjena od tal, kar preprečuje vpliv talne vlage. Razcepljena drva se zaradi večje površine hitreje sušijo kot okroglice, poskrbeti pa je potrebno še za ustrezno zaščito pred dežjem poleti, ko je večina vode že izhlapela. Za dolgoročno kakovost drv je pomembno tudi, da med skladovnicami in stenami skladiščnega prostora pustimo vsaj 10 cm razmika, da uporabljamo utrjene površine, da se drva ne umažejo z zemljo ter da drva za dnevno uporabo hranimo v suhem prostoru, kot je kotlovnica.

Prikaz gibanja cen lesnih goriv v primerjavi s kurilnim oljem (vir: Gozdarski inštitut Slovenije, spletni portal WCM)

Optimalno zgorevanje lahko nadzorujemo po barvi plamena in dimu iz dimnika: modrikast, svetel plamen ter skoraj neviden dim pomenita dobro zgorevanje, najvišji izkoristek in najmanj emisij. Rdeč in temen plamen pa pomeni nepopolno zgorevanje, kar je običajno posledica pomanjkanja kisika ali prenizke temperature. Takrat nastaja temen dim, ki vsebuje

nezgorele delce ogljika in katrana, ti pa se nalagajo na stenah kurišča in dimnika.

dr. Darja Stare, Žiga Lukančič, dr. Nike Krajnc,
Gozdarski inštitut Slovenije

Odkupne cene hlodovine v Sloveniji

Cene lesa iz zasebnih gozdov ostajajo dinamične

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije smo leta 2017 razvili celosten sistem spremljanja odkupnih cen za skupno 38 gozdnih lesnih sortimentov (GLS), razvrščenih v kakovostne razrede. Odkupne cene GLS iz zasebnih gozdov na kamionski cesti se zbirajo štirikrat na leto, in sicer preko gozdarskih podjetij, ki se ukvarjajo z odkupom lesa iz zasebnih gozdov.

Dinamično gibanje cen v zadnjem desetletju

Preteklo desetletje, še posebno pa zadnjih pet let, je bilo gibanje cen GLS zelo dinamično in nepredvidljivo. Namreč v tem obdobju skorajda ni minilo leto, za katerega bi lahko rekli, da je bilo na trgu GLS normalno. Visok delež sanitarnih sečenj v letih 2016–2018, zaprtje meja in omejeno trgovanje z GLS v letih 2020 in 2021, zaostrene razmere leta 2022 zaradi krize z energenti, recesija evropskega gospodarstva v letih 2023 in 2024, napovedane zaostritve pri sledljivosti v verigi trgovanja z lesom in napoved carin za izvoz lesa v Ameriko v letih 2024 in 2025 so dejavniki, ki so v preteklem desetletju pomembno vplivali na gibanje cen GLS na trgu ter seveda tudi na prihodek od prodaje lesa zasebnih lastnikov gozdov.

Hlodi iglavcev in listavcev zadržali visoke cene

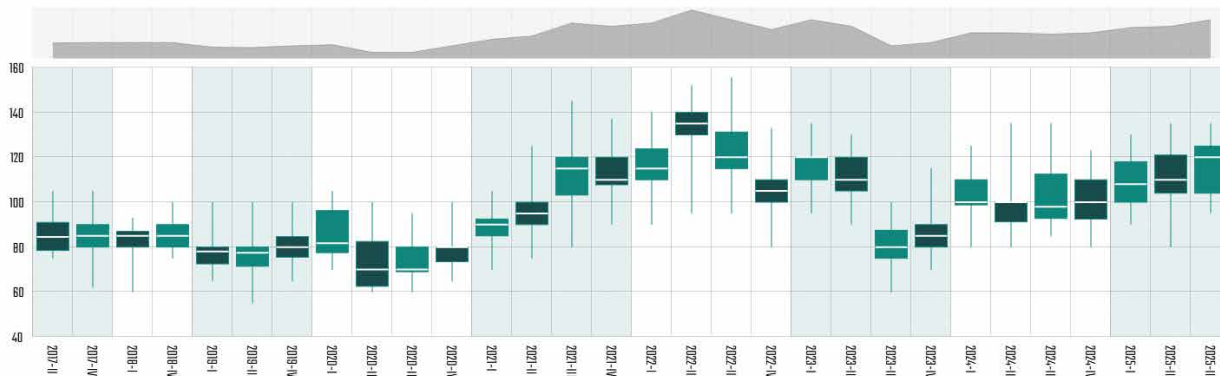
Hlodi iglavcev so zadržali visoke odkupne cene celo poletje in še jeseni; razmeroma nizek delež sanitarnih sečenj in potreba po lesu v izvoznih državah (Nemčiji, Avstriji) so prispevali k višjim odkupnim cenam te skupine GLS. Po podatkih Goz-

darskega inštituta Slovenije je povprečna cena hlodov smreke kakovostnega razreda B v letu 2025 znašala 115 EUR/m³, kakovostnega razreda D1 pa 87 EUR/m³, kar je 15 % oz. 22 % več kot leta 2024. Odkup hlodov listavcev ima izrazit sezonski značaj; povprečne odkupne cene hlodov bukve kakovostnih razredov B in C so se v letošnjem letu za razred B gibale 93 EUR/m³ in razred C 82 EUR/m³ in so v povprečju 2 % višje kot preteklo leto. Cene celuloznega lesa smreke, jelke in rdečega bora se že eno leto gibljejo med 32 in 35 EUR/m³, medtem ko cena brusnega lesa iglavcev že skoraj dve leti ostaja nespremenjena in znaša 40 EUR/m³. Povprečna odkupna cena lesa za kurjavo bukve je bila v tem letu (2025) za 8 % nižja kot leta 2024 in znaša 60 EUR/m³. Nekaj nižje odkupne cene lesa za kurjavo deloma uravnotežijo višje stroške v nadaljnjih fazah predelave (proizvodnji drv, sekancev), zato cene lesnih goriv na trgu ostajajo razmeroma stabilne.

Z analizami cen GLS v Sloveniji in tujih državah se ukvarjamo tudi v okviru ciljno raziskovalnega projekta (V4-24017) »Enoten sistem spremljanja cen gozdnih lesnih sortimentov«, ki ga financirata Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport ter Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Špela Ščap in Peter Smolnikar,
Gozdarski inštitut Slovenije

Odkupne cene hlodov smreke B na kamionski cesti iz zasebnih gozdov v četrtletjih obdobja 2017–2025. Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV (vir: Gozdarski inštitut Slovenije, spletni sistem WoodChainManager / InfoGozd: <https://wcm.gozdis.si/>).

Spremembe zakona o divjadi in lovstvu

Ali bodo spremembe Zakona o divjadi in lovstvu prispevale k izboljšanju stanja škod na terenu?

Še vedno velike škode na nekaterih območjih Slovenije, največ po divjem prašiču in jelenjadi (enormne škode v vinogradih na Primorskem, pa tudi drugod, otežena ali onemogočena ustrezna obnova gozdov ...), bližajoča nevarnost afriške prašičje kuge, bolezen modrikastega jezika ... terjajo resen razmislek o ustreznosti dozdajšnjega načina upravljanja teh populacij divjadi. Kljub povišanemu odstrelom, celo denarnim nagradam in drugim ukrepom (nočni lov in uporaba umetnih virov svetlobe pri divjih prašičih) lahko ugotovimo, da zdajšnji ukrepi niso prinesli željenih rezultatov. Odvzem še vedno ne dosega prirastka, saj se populaciji še vedno večata in širita. Zato se lahko vprašamo, ali lovsko upravljalški načrti sledijo stanju na terenu in ciljem, določenim v desetletnih načrtih?

Aprila letos se je spremenil Zakon o divjadi in lovstvu, ki prinaša veliko novosti in obveznosti za lovce, prinaša pa tudi nekaj sprememb, ki se tičejo lastnikov oškodovancev.

Elektronske prijave škod od leta 2026

Največje novosti so na področju postopkov uveljavljanja odškodnin.

Uvaja se možnost elektronske prijave škode (ki se bo štela kot pisna) preko vstopnega portala, ki ga bo omogočilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. To možnost boste lahko uporabljali **od 1. januarja 2026** dalje. Za vse, ki niso toliko vešč sodobnih naprav, ostaja možnost prijave škode po starem, torej pisno pooblaščenca: Lovski družini ali Lovišču s posebnim namenom (LPN).

Upravljalec se na pisno prijavo škode odzove in izvede ogled škode v osmih dneh. Če se upravljalec na pisno prijavo škode v osmih dneh po prejemu pisne prijave ne odzove ali si ne ogleda škode, lahko oškodovanec v obliki spletne prijave škode seznaniti ministrstvo, pristojno za divjad in lovstvo, oziroma lovsko inšpektorja.

V spremembi zakona se država (MKGP) zavezuje izplačilu odškodnin za škodo po šakalu do 1. septembra 2029.

V kolikor ne pride do sporazuma o višini odškodnine, lahko oškodovanec pošlje prijavo komisiji za določanje škod na kmetijskih in gozdnih površinah. Prijavo lahko pošlje kot do sedaj pisno, po novem lahko pa tudi v obliki spletne prijave.

Spremenjena sestava komisij za odškodnine

Novosti so tudi v delovanju komisij za določanje višine škode (komisij na 2. stopnji). Predsednik komisije ne bo več iz MKGP, temveč bo iz Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) in bo usposobljen za gozdarsko stroko. En član bo tako kot do sedaj usposobljen za kmetijsko stroko (KGZS), drugi član pa za upravljanje divjadi (tudi iz ZGS). Tričlanska komisija odloča z večino glasov.

Torej: če se z Lovsko družino ali LPN ne boste sporazumeli o višini odškodnine, boste morali svojo prijavo na 2. stopnjo poslati na ZGS in ne več na MKGP. Poslali jo boste na tisto Območno enoto ZGS, ki je večinsko pristojno za lovsko upravljalško območje.

KGZS med usklajevanjem zakonskega predloga s tako rešitvijo ni bila seznanjena. Postavlja se torej temeljno vprašanje o objektivnosti delovanja teh komisij glede na to, da sta kar dva člana od treh iz ZGS, komisija pa odloča z večino glasov. Večino škod, ki se prijavijo, je na kmetijskih zemljiščih oz. kulturah, zato takšni sestavi komisije nismo naklonjeni.

Sprememba zakona prinaša še eno novost pri uveljavljanju odškodnin za škodo po divjadi. In sicer obvezuje Lovske družine oziroma LPN, da odškodnino, če je dosežen sporazum za denarna sredstva, oškodovancu izplača v **roku 30 dni od sklenitve sporazuma**, razen če se stranki ne dogovorita drugače. Za vse ostale vrste odškodnin (nadomestni pridelki, gnojila, semena, delo ...) pa se roki določijo v sporazumu o višini odškodnine.

Natančneje je opredeljen tudi postopek za ponavljajoče se škode: **oškodovanec in upravljalec** se na prvi cenični pisni dogovorita za rok in način končnega ocenjevanja škode.

 Andrej Andoljšek, KGZS

Velike zveri in človek

Aktivno ravnanje z velikimi zvermi kot nujen ukrep za soobstoj s človekom

Slovensko kmetijstvo je temelj naše prehranske varnosti in življenja na podeželju – zagotavlja kakovostno hrano, ohranja kulturno krajino ter povezuje ljudi z naravo. Njegov pomen presega gospodarstvo, saj je ključ do trajnostnega razvoja in prihodnosti slovenskih vasi in gozdov.

Na to preprosto in zelo pomembno dejstvo na KGZS pri svojem delu stalno opozarjamo ter v dialogu z drugimi udeleženci zagovarjamo iskanje najboljših možnih in sprejemljivih rešitev.

V Sloveniji imamo visoko stopnjo ohranjenosti narave, saj smo ena od držav v Evropi, ki ima ohranjene vse tri vrste velikih zveri (rjavega medveda, volka in evrazijskega risa). Velike zveri imajo v naravi nenadomestljivo vlogo. Njihova prisotnost pozitivno vpliva na gozdni ekosistem, saj pomembno prispevajo k ohranjanju naravnega ravnovesja.

Kljub izjemni pokritosti naše države z gozdom pa nimamo obsežnih gozdnih kompleksov, ki bi zagotavljali samostojni življenjski prostor za velike zveri, zato ob prepletanju naravnega okolja in kulturne krajine prihaja do interakcij z njimi oz. so te neizogibne. Zato prihaja tudi do konfliktov z ljudmi in njihovimi dejavnostmi, vključno z živinorejo, čebelarstvom in turizmom, kar predstavlja velik izziv za soobstoj z njimi v kulturni krajini.

Z izvajanjem monitoringa je ugotovljeno, da so populacije volkov in medvedov v Sloveniji v ugodnem stanju in še naraščajo, zato na KGZS že več let opozarjamo na nujnost aktivnega upravljanja velikih zveri.

Ker se problematike vpliva velikih zveri na kmetijstvo v Sloveniji dobro zavedamo, je pri preprečevanju konfliktov potreben celovit pristop. Slovenska stroka zagovarja tako izvajanje ustreznih preventivnih ukrepov kot tudi uravnavanje populacije medvedov in volkov z odvzemom problematičnih osebkov, ki povzročajo resno in ponavljajočo se škodo.

Medvedi in volkovi v Sloveniji

Populacija medvedov v Sloveniji je med najgostejšimi v Evropi. Spomladi 2024 je zaradi pleganja mladičev narasla na okoli 950 osebkov, v tem letu (2025) pa strokovnjaki ocenjujejo, da populacija presega 950–1000 medvedov. Populacija volkov v Sloveniji šteje okrog 120 volkov oz. 17 tropov. Medvedi in volkovi so na splošno sicer plašni in se večinoma izogibajo srečanju z ljudmi, ob namnožitvi pa zadnja leta vključno z letošnjim tako v tujini kot tudi pri nas prihaja do vse večjega pojavljanja in srečevanja medvedov, volkov (in šakalov) v bližini naselij in mest, na podeželju pa tudi do napadov tako na rejne živali kot zaenkrat – k sreči izjemoma pri nas –, tudi na ljudi.

Zato smo na KGZS skupaj s številnimi stanovskimi organizacijami ob tem opozorili, da je meja strpnosti, soobstoja oz. sobivanja prestopljena ter da je stanje na terenu nevzdržno.

Medved

Za zmanjševanje konfliktov z medvedom se zadnjih 15 let uporabljajo številni preizkušeni preventivni ukrepi, kot so preprečevanje dostopa do ostankov hrane v naseljih z »medovaršnimi« kompostniki in smetnjaki, zaščita domačih živali in čebelnjakov z elektromrežami, odvrtačno krmljenje in izobraževanje javnosti. Za preprečevanje konfliktov ter prekomerno prostorsko širjenje in približevanje naseljem pa je nujen tudi ustrezen odzvem (odstrel), s katerim se ohranja vzdržne lokalne gostote in ciljno velikost populacije 800 medvedov. Povečevanje števila nad to vrednostjo sproži pospešeno naraščanje konfliktov, hkrati pa to število zagotavlja ugodno ohranitveno stanje populacije medveda.

Pristojno ministrstvo (MNVP) je do letos podpiralo omenjeni sistem upravljanja, ki med drugim sledi ohranjanju ciljnega števila 800 medvedov. Že tretje leto zapored je prišlo do pritožbe nevladnih organizacij, kar je tudi letos vodilo do ustavitve izvajanja načrtovanega odstrela in presoje na sodišču.

Populacija medvedov v Sloveniji je v zadnjih letih narasla do te mere, da na KGZS opozarjamo na nujnost strokovnega upravljanja. Maja letos smo na KGZS pozvali vlado, naj vrne upravljanje v roke strokovnjakov, saj trenutni pristopi ne zagotavljajo dovolj učinkovite zaščite ljudi in rejcev ter povzročajo strah med prebivalci podeželja. Avgusta smo z enakim namenom podprli tudi peticijo civilne iniciative iz Rakitne.

Volk

Volk, ki je bil dolga leta strogo zaščiten, je zaradi eksponentne rasti populacije in povečanih konfliktov (pogostih napadov na domače živali, gospodarske škode, opuščanje kmetovanja in strahu med prebivalci podeželja) postal predmet razprav na evropski in nacionalni ravni.

Po spremembi Bernske konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva decembra 2024 in potrditvi spremembe varstvenega statusa volka iz strogo zaščitenege v zaščitenege (prehod iz Priloge IV v Prilogo V Direktive o habitatih) je Evropski parlament 8. maja 2025 omogočil državam članicam večjo prožnost pri upravljanju, kar pomeni, da morajo države članice v 18 mesecih prilagoditi svojo zakonodajo.

KGZS je zato pozvala vlado k takojšnji uskladitvi zakonodaje z evropskimi smernicami s pričakovanji, da nemudoma spremeni Uredbo o zavarovanih prosto živečih vrstah ter ustrezno posodobi strategijo in akcijski načrt v skladu z možnostmi novih pravnih okvirov.

Zbornica je poleg tega opozorila na potrebo po spremembi zakonodaje pri odvzemu volkov, ki naj preprečuje širjenje populacije na nova območja vključno s preprečevanjem prisotnosti v bližino vasi in mest.

Na KGZS poudarjamo, da je soobstoj z volkom možen le ob jasnih pravilih, učinkovitem nadzoru in z vključitvijo vseh prizadetih skupin v oblikovanje nove strategije, da se vzpostavi učinkovit in vzdržan sistem, ki bo omogočal trajnostno sobivanje med človekom in volkom. Le tako bo namreč mogoče ohraniti vitalnost slovenskega podeželja in zagotoviti pravično obravnavo vseh udeležencev.

Aktivna vključitev KGZS v projekta LIFE Wild Wolf in LIFE Varna paša

Za aktivno zastopanje interesov, vidikov in potreb svojih članov v povezavi s tematiko velikih zveri, še posebej rejcev rejnih živali, KGZS od leta 2023 sodeluje v dveh pomembnih evropskih projektih.

Projekt LIFE Wild Wolf se osredotoča na iskanje rešitev za sobivanje oz. soobstoj z volkovi na ravni cele Evrope; vanj je vključeno 18 partnerjev iz osmih evropskih držav. Cilj je zmanjšati konflikte med rejci in zvermi ter zagotoviti boljše upravljanje.

Projekt LIFE Varna paša se osredotoča na izboljšanje in usklajevanje dela pri upravljanju velikih zveri na območju Slovenije.

Glavnina projektnih aktivnosti je namenjena zmanjševanju škode, ki nastaja zaradi napadov velikih zveri na pašne živali in drugo človekovo premoženje. Cilj je izboljšati, prilagoditi in uvesti izvedljive ukrepe za preprečevanje škode, razširiti njihovo uporabo z aktivnim sodelovanjem udeležencev ter razviti stroškovno racionalne in učinkovite ukrepe, ki bodo vključeni v novo skupno kmetijsko politiko po letu 2027.

V okviru projekta Life Varna paša KGZS v sodelovanju s partnerji pripravlja celovito študijo planin v Sloveniji z vidika izvajanja planinske paše in vpliva velikih zveri. Cilj študije je ugotoviti možnosti in omejitve izvajanja planinske paše v Sloveniji, oceniti posledice opuščanja planinske paše ter poiskati in predlagati učinkovite ukrepe za varovanje živali. Vemo namreč, da ni ene univerzalne rešitve za vse razmere.

V okviru omenjenih projektov potekajo tudi številne druge aktivnosti, o katerih pa bomo več informacij podali v eni od prihodnjih izdaj glasila.

Kako do sredstev za zaščito živali

Z boljšim poznavanjem učinkovitosti in nujnosti vzpostavljanja učinkovitih preventivnih ukrepov ter pozitivnih izkušenj in rezultatih se večja tudi povpraševanje po ukrepih in pašni opreми.

Rejcem pašnih živali, ki kmetujejo na območju prisotnosti velikih zveri, je na voljo več možnosti za pridobitev pašne opreme.

Oškodovanci, ki so že utrpeli škodo in prejeli odškodnino z Ministrstva za naravne vire in prostor, so upravičeni do 80 % sofinanciranja pri nakupu opreme, kot so elektromreže, pašni aparati, akumulatorji in solarni sistemi. Do vključno leta 2024 se je za takšno obliko podpore odločilo 49 rejcev drobnice, 6 rejcev goveda, 40 čebelarjev in 16 drugih upravičencev (sadarjev, za zaščito silažnih bal ipd.).

Tisti, ki škode še niso utrpeli, do sofinanciranja z MNVP niso upravičeni, a jim na KGZS in ZGS pomagamo preko projektov.

V zadnjih treh letih smo v okviru obeh projektov na KGZS razdelili že 46 kompletov varne paše, ki vključujejo elektromreže, električne pastirje, akumulatorje in voltmetre. Ključno je, da se oprema uporablja pravilno, zato se za ta namen izvajajo tudi svetovanja rejcem ter pregledi na terenu.

ZGS je v okviru projektov od leta 2010 do 2024 opremo zagotovil 98 rejcem drobnice, 6 rejcem goveda in konjev ter 42 čebelarjem.

V prihodnjih sezonah bo razdeljenih še okrog 100 novih kompletov za varovanje drobnice, goveda in čebelnjakov, zato se zainteresirani lahko obrnejo na portal Varna paša ali pišejo na info@varna-pasa.si, na KGZS pa bomo preko spletne strani in drugih načinov obveščanja objavili javni poziv za kandidiranje za opremo, zato vas vabimo k spremljanju in prijavi.

Aktivno upravljanje, podpora in iskanje učinkovitih inovativnih rešitev

Kmetijstvo se sooča z vse številnejšimi izzivi, ki pomembno vplivajo na sedanje stanje in nadaljnji obstoj ter razvoj panoge. Velike zveri so eden pomembnejših, še posebej na območjih z omejenimi dejavniki, ki obsegajo pretežni del države.

Gospodarska škoda je kljub odškodninskim shemam pogosto nepopravljiva. Na KGZS se zavedamo vseh negativnih učinkov škod, ki lahko kot eden od pomembnih razlogov vodijo tudi v opuščanje paše oz. dejavnosti.

Zaščita premoženja je pomemben del upravljanja velikih zveri, zato je s sistemskimi rešitvami na ravni države potrebno povečati dostopnost zaščitne opreme, saj jo kmetije in rejci sami težko zagotovijo. Projekti LIFE so dober začetek, obseg razdeljene opreme pa je glede na potrebe premajhen.

Na KGZS poudarjamo, da je treba posebno pozornost nameniti alpskemu svetu, v katerem velike zveri več desetletij niso bile stalno prisotne, še posebej na zahtevnejših območjih alpskih pašnikov, kjer obstoječi nabor preventivnih ukrepov in način njihovega izvajanja ni vedno primeren in izvedljiv. Zato so potrebne tudi inovativne rešitve (npr. ovčje električne ovratnice, monitoring obnašanja živali ob napadu velikih zveri, digitalno pašništvo idr.) in aktivno upravljanje.

Le uporaba vseh ukrepov bo prispevala k zmanjševanju škode ter omogočila dolgoročen soobstoj.

Če želimo ohraniti podeželje in zagotoviti, da bodo slovenski gozdovi in pašniki ostali prostor za ljudi in živali, moramo kmetje, lastniki gozdov in država stopiti skupaj ter ukrepati premišljeno, strokovno in odločno. Le s sodelovanjem vseh udeležencev ter ustrezno strokovno podporo rejcem je mogoče najti ravnotežje med ohranjanjem velikih zveri in kmetijstvom ter razvojem podeželja.

Certificiranje gozdov v Sloveniji

Potrjevanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi

Slovenija je z več kot 60 % gozda ena najbolj gozdnatih držav v Evropi, zato ima trajnostno gospodarjenje z gozdovi izjemno pomembno vlogo. Certificiranje gozdov je postopek, s katerim potrjujemo, da se gozdove upravlja odgovorno, pregledno in trajnostno, v skladu z okoljskimi, socialnimi in proizvodnimi standardi. Namen certificiranja gozdov je zagotoviti kupcem, da lesni proizvodi, ki jih kupujejo, izvirajo iz neodvisno certificiranih gozdov, v katerih se gospodarji po načelih trajnosti, večnamenskosti in sonaravnosti, ter da je zagotovljena sledljivost gozdnih proizvodov. V Sloveniji sta prisotna predvsem dva mednarodno priznana certifikacijska sistema – PEFC (*Program potrjevanja shem certificiranja gozdov*) in FSC (*Svet za nadzor gozdov*), pri čemer ima PEFC največji obseg certificiranih gozdov. PEFC je prisoten v 57 državah in vključuje 750.000 gozdnih posesti oziroma 296 milijonov hektarov gozdov. Z vključitvijo v sistem certificiranja gozdov lastniki pokažejo, da jim ni vseeno za naše gozdove, da se zavedajo njihovega lokalnega in širšega pomena ter vpliva gozda na ohranitev biotske raznovrstnosti in s tem na ohranitev zdravega življenjskega okolja za ljudi in živali.

Razvoj certificiranja gozdov v Sloveniji

Zaradi razdrobljene zasebne gozdne posesti v Sloveniji (več kot 400.000 zasebnih lastnikov gozdov) je bila uvedba certifikacije gozdov kar zahtevna stvar, a hkrati zaradi zahtev lesnega trga nujna. Najprej se je po sistemu FSC leta 2007 certificiralo državne gozdove, Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) pa je kot regijski predstavnik za vse slovenske gozdove dobila prvi certifikat PEFC leta 2013.

PEFC – največji sistem certificiranja gozdov v Sloveniji

Slovenija se je pri PEFC certifikaciji gozdov odločila za regijski pristop, ki omogoča, da se hkrati certificira vse slovenske gozdove, saj je vsa Slovenija opredeljena kot ena regija. Ta model se je izkazal za izjemno učinkovit, saj omogoča vključe-

vanje tudi številnih malih lastnikov, hkrati pa zagotavlja enotne standarde gospodarjenja. Zato je PEFC najpomembnejši in najbolj razširjen certifikacijski sistem v Sloveniji in na svetu. Trajnostno gospodarjenje gozdov temelji na nacionalnem standardu, ki odraža lokalne razmere in zakonodajo, hkrati pa sledi mednarodnim zahtevam trajnostnega gospodarjenja gozdov.

Pomembno vlogo pri PEFC certifikaciji gozdov ima KGZS, ki kot regijski predstavnik v imenu lastnikov gozdov koordinira postopke certificiranja, skrbi za komunikacijo, nadzor nad izvajanjem zahtev ter pomaga lastnikom gozdov pri izpolnjevanju standardov. S tem je močno zmanjšana administrativna obremenitev posameznih lastnikov, kar omogoča lažje vključevanje v certifikacijski sistem.

Glavni cilji certificiranja gozdov PEFC vključujejo:

- dolgoročno ohranjanje proizvodnih, socialnih in ekoloških funkcij gozdov,
- ohranjanje biotske raznovrstnosti,
- varovanje tal, vodnih virov in ekosistemov,
- spoštovanje pravic lastnikov, lokalnega prebivalstva in zaposlenih v gozdarstvu,
- spodbujanje konkurenčnosti lesa iz slovenskih gozdov.

Največje primerjalne prednosti regijske certifikacije gozdov po sistemu PEFC so:

- regijski pristop – certificira se celo regijo,
- manj administracije za lastnike gozdov,
- prilagojenost slovenskim razmeram.
- nižji stroški za lastnike gozdov.

Označevanje izdelkov, ki izvirajo iz certificiranih trajnostno gospodarjenih gozdov

Oba omenjena sistema zagotavljata sledljivost lesa skozi celotno verigo predelave lesa. Da kupci prepoznajo izdelke, ki izvirajo iz trajnostno gospodarjenih in certificiranih gozdov, se izdelke označuje z logotipom. Označuje se lahko hlode, deske, furnir, embalažo ali same izdelke. PEFC logotip sestavlja dve drevesi, obdani s puščico. Pod sliko je napis PEFC in številka logotipa, iz katere nam prva številka pove, iz katere države prihaja izdelek. Slovenija ima številko 27.

 Egon Rebec, KGZS

KGZS izvedla prvo presojo po novem standardu PEFC

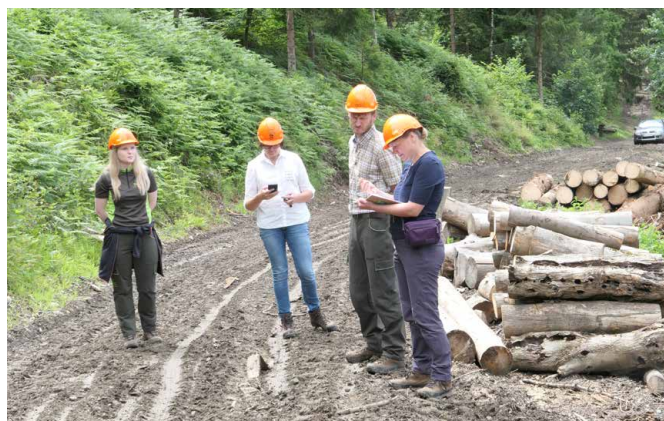
Sprememba standarda pri regijski certifikaciji gozdov PEFC

S potrditvijo nove balkanske sheme certifikacije gozdov PEFC v letu 2023, katere sestavni del je tudi slovenska shema, se je prešlo na nov standard 17021, na osnovi katerega se ne certificira več les kot produkt, temveč sistem trajnostnega gospodarjenja gozdov (TGG). Zaradi te spremembe je morala Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) kot regijski predstavnik letos izvesti tako imenovano »prvo notranjo presojo« trajnostnega gospodarjenja gozdov. To pomeni, da je izvedla notranjo presojo pri povečanem številu lastnikov gozdov, ki so vključeni v regijsko certifikacijo gozdov PEFC (RCG PEFC). Prvo presojo KGZS pa je iz istega razloga opravil tudi certifikacijski organ.

V Sloveniji ima certifikat za sledljivost izvora lesa PEFC 98 podjetij, ki se ukvarjajo s prodajo ali predelavo lesa. Ta podjetja na trgu iščejo les, ki je iz certificiranih gozdov in zanj lahko ponudijo tudi višjo ceno lesa. Les iz certificiranih gozdov lahko v Sloveniji ponudi 1278 lastnikov gozdov, ki gospodarijo na 302.651 ha gozdov oziroma na več kot četrtini slovenskih gozdov.

Prvo ocenjevanje certifikacijskega organa

Prvo ocenjevanje, ki ga je izvedel certifikacijski organ, je razen KGZS zajelo še 20 gozdnih posesti. Na sedežu KGZS se je najprej opravilo ocenjevanje administrativnih postopkov, na terenu se je nato pregledalo 15 gozdnih posesti, pri preostalih 5

Zahteve za izboljšanje trajnostnega gospodarjenja gozdov

1. Ker nekateri lastniki gozdov pri delu v gozdu kljub večkratnim pozivom še niso opremili traktorjev s kompletom za primer izlitja olja, ponovno pozivamo vse lastnike, da vse stroje za delo v gozdu nemudoma opremijo z eko kompletom ali podobno opremo. Oprema za primer izlitja olja je predpisana tudi v Pravilniku o varstvu gozdov.
2. Prav tako nekateri lastniki niso dosledni pri shranjevanju dokumentov. Za svojo gozdno posest moramo voditi ustrezen sistem potrebne skrbnosti v skladu z Uredbo (EU) št. 995/2010 in shranjevati vse odločbe ZGS, račune za prodan les, račune za najete storitve in drugo dokumentacijo v zvezi z gospodarjenjem gozda. Dokumente je treba shranjevati najmanj 5 let.

gozdnih posestih pa se je opravil samo administrativni pregled. Pri dodatnih 6 pregledih se je ocenjevalo še, kako presojevalci KGZS izvajajo ocenjevanje posameznih gozdnih posesti. Ker se nov standard šele vzpostavlja, je certifikacijski organ ugotovil 2 veliki in 9 manjših neskladij, od tega 3 pri lastnikih gozdov. Vse neskladnosti so bile odpravljene pred dogovorjenim rokom. Vendar certifikacijski organ KGZS še ni podelil certifikata po novem standardu, ker Slovenska akreditacija certifikacijskemu organu še ni podelila akreditacije.

Prvo notranje ocenjevanje trajnostnega gospodarjenja gozdovi pri KGZS

KGZS je v tem letu (2025) za prvo ocenjevanje TGG izbrala 36 večinoma naključno izbranih zasebnih gozdnih posesti, ki so vključena v RCG PEFC in še niso bila pregledana v zadnjih 5 letih. Ocenjevanje je zajelo 3.905 hektarov zasebnih gozdov. Na terenu se je pregledalo 20 gozdnih posesti, pri ostalih smo opravili samo administrativni pregled. Na osnovi informacij, zbranih na Zavodu za gozdove Slovenije in pri lastnikih gozda, ter podatkov, ki so javno dostopni ali dobljeni na ogledu gozda, se je za vsakega lastnika gozda izpolnilo Zapisnik o skladnosti

Neskladnosti pri TGG, ki sta jih KGZS in certifikacijski organ ugotovila pri pregledih gozdnih posesti v letu 2025

Vrsta neskladja	Število kršiteljev	Število kršiteljev v %
Neurejena dokumentacija – pri presoji lastniki niso imeli odločb ZGS	2	3,5
Neurejen sistem potrebne skrbnosti	1	1,8
Gozdarski traktor ni bil opremljen s kompletom za primer izlitja olja	2	3,5
SKUPAJ	5	8,9

izvajanja zahtev TGG z določili slovenske sheme za certifikacijo gozdov. Pregledi so potekali od 11. junija do 14. avgusta 2025. Pri pregledih se je ugotovilo dve neskladnosti, ki sta ju lastnika v roku odpravila.

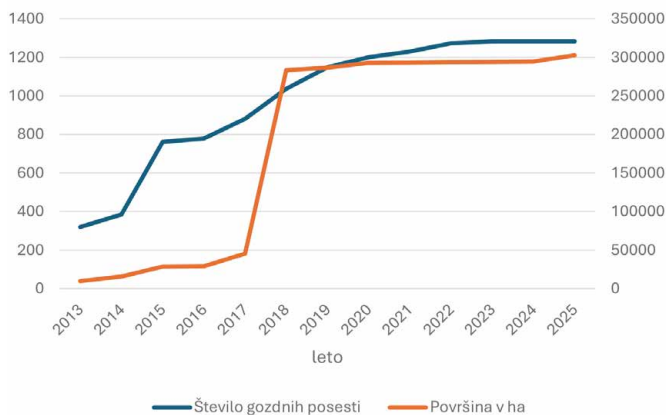
Dobra usposobljenost lastnikov za sečnjo

Večina lastnikov certificiranih gozdov sami opravijo dela v svojih gozdovi. Kar 85 % lastnikov, ki delajo v gozdu sami, ima opravljen vsaj tečaj za varno delo z motorno žago. Občutno se je izboljšalo sodelovanje lastnikov gozdov pri sprejemanju gozdarskih načrtov, saj se javnih predstavitev udeleži več kot tretjino pregledanih lastnikov. Več kot 40 % lastnikov gozdov se udeležuje tudi drugih gozdarskih dogodkov in ve, koliko lahko trajno letno posekajo v svojem gozdu.

Egon Rebec, KGZS

Število in površina gozdnih posesti v regijski certifikaciji gozdov PEFC

Poročanje o prodaji lesa in goveda je odloženo

Začetek veljave Evropske uredbe EUDR je ponovno prestavljen v leto 2027

Skupaj z evropskimi kmeti in lastniki gozdov smo dosegli, da je začetek izvajanja Uredbe o preprečevanju krčenja gozdov (EUDR) ponovno prestavljen. Po prvi predstavitvi uveljavitve lani decembra je zdaj dogovorjeno, da se začnejo obveznosti za velika in srednja podjetja 30. decembra 2026, za mikro, mala podjetja in kmete pa naj bi se poročanje začelo 30. junija 2027.

Kaj je EUDR?

Uredba prepoveduje prodajo lesa in goveda, ki so bili pridelani na zemljiščih izkrčenih gozdov, izkrčenih od 1. 1. 2021. Uredba sicer vključuje še sojo, palmovo olje, kakav, kavo in kavčuk. S tako omejitvijo so želeli doseči preprečitev krčenja gozdov za potrebe kmetijstva, vendar kritiki opozarjajo, da bodo pridelki, ki bodo pridelani na teh površinah, še vedno prodajani v severno Ameriko in Azijo, ki teh omejitev nimajo.

Kaj je bilo sprejeto v zadnjih dneh?

Svet EU (ministri 27 držav članic) je novembra sprejel svoj pogajalski položaj za enoletni odlog in predlagal poenostavitve. Evropski parlament je njihovo stališče novembra tudi potrdil

z veliko večino. Vendar se na končno usklajitev in potrditev še čaka. V kolikor predstavitev ne bo izglasovana v zadnjem trenutku, bi morali kmetje že od začetka naslednjega leta v evropsko bazo vnašati podatke o količini in lokaciji pridelave z GPS-koordinatami. Proti odlogu in poenostavitvam se močno bori največja svetovna okoljska organizacija WWF in leve evropske stranke.

Naslednji koraki

Potrditev v evropskem parlamentu in Svetu EU je na dnevnem redu v sredini decembra. Če ne bo dogovora, bi EUDR začel veljati 30. decembra 2025.

Slovenski kmetje, gozdarji in podjetja v lesni ter živinorejski panogi imajo dobro leto časa, da se seznani z obveznostmi. Dosegli smo poenostavitve z manj administrativnega bremena, kot je bilo sprva predvideno, nismo pa dosegli popolne oprostitve poročanja. Slovenija spada med države z nizkim tveganjem za krčenje gozdov, kar nam daje upanje na kasnejšo izjemo pri poročanju.

Mihael Koprivnikar, KGZS

Predvidene ključne poenostavitve, ki bodo najverjetneje del končnega besedila:

- Mikro in mala primarna podjetja ter kmetije oddajo samo enkratno poenostavljeno izjavo za les in govedo.
- Namesto GPS-koordinat se navedejo samo poštni naslov kmetije ali parcele.
- Lesni izdelki, proizvedeni pred 29. junijem 2023, ostanejo pod staro uredbo EUTR vse do konca leta 2029.
- Do 30. aprila 2026 bo Komisija pripravila pregled birokratskega bremena in po potrebi predlagala dodatne olajšave.

Pomoč lastnikom gozdov na območjih Natura 2000

Gozdni sklad nudi možnosti sofinanciranja ukrepov v zasebnih gozdovih na območjih Natura 2000

Za zdrav, trden in odporen gozd je ključno pravočasno izvajanje gozdnogojitvenih, varstvenih in drugih del. Ta zagotavljajo, da se gozd pravilno razvija, s čimer dolgoročno nudi lastnikom številne ne le ekonomske, pač pa tudi ekološke in socialne koristi, s tem pa te tudi širši družbi (zaščita tal in voda, prostor za življenje živali ipd.). Država zato vlaganja v njihovo nego in varstvo vsako leto sofinancira, sredstva pa zagotavlja iz državnega proračuna, Gozdnega sklada in Strateškega načrta skupne kmetijske politike. V tem prispevku izpostavljamo predvsem možnost sofinanciranja ukrepov iz Gozdnega sklada.

Kdo je upravičen do sredstev sofinanciranja?

Sredstva Gozdnega sklada so namenjena za sofinanciranje gozdnogojitvenih, varstvenih in drugih ukrepov za izboljšanje razmer habitatnih tipov in vrst v zasebnih gozdovih na območjih Natura 2000. Skoraj 45 % vseh slovenskih gozdov spada v območje Natura 2000. V tem letu (2025) je bilo iz sredstev Gozdnega sklada lastnikom gozdov na voljo tri milijone evrov. Glavni cilj ukrepov, ki se vsako leto sofinancirajo iz teh sredstev, je ohranjanje stabilnosti in odpornosti gozdov, varovanje njihove biotske raznovrstnosti in različnih pomembnih vrst, ki spadajo v območje Natura 2000.

Kako do sredstev?

V življenjskem ciklu gozda se gozdnogojitvena dela začnejo z naravno obnovo gozda ali s sajenjem sadik oziroma setvijo semen in nadaljujejo z ukrepi nege gozda od obžetve, nege mladega gozda do negovalnih sečenj. Razvoj gozda spremljajo tudi ukrepi varstva gozdov, s katerimi varujemo gozd pred poškodbami žive in nežive narave. Aktivno gospodarjenje gozdov so tudi različni drugi ukrepi, namenjeni izboljšanju razmer za določene pomembne rastlinske in živalske vrste, in prispevajo k naravni raznovrstnosti gozda kot ekosistema, to so na primer puščanje odmrle lesne mase v gozdu, vzpostavitev ekocelic, ukrepi za izboljšanje varovalne in zaščitne vloge gozda in drugi.

Dela, ki jih je na območjih Natura 2000 treba izvesti v tekočem letu, načrtuje lokalno pristojni revirni gozdar Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) na osnovi usmeritev iz gozdnogospodarskih načrtov. Revirni gozdar lastniku gozda svetuje pri izvedbi del. Lastnik gozda lahko revirnemu gozdarju tudi sam sporoči svoje predloge za izvedbo del. Zimski čas je primeren za načrtovanje in dogovor o izvedbi del, vsa dogovorjena dela se vključijo v program del za naslednje leto in se med letom izvedejo. Lastnik gozda prejme odločbo za izvedbo del iz letnega programa, v kateri je določena lokacija, vrsta in obseg dela, potreben material in rok za izvedbo. Opravljena dela nato pregleda in prevzame revirni gozdar Zavoda za gozdove Slovenije, kar je osnova za izplačilo sofinancirane vrednosti del lastniku gozda. ZGS lastnikom brezplačno zagotovi tudi

potreben material – sadike, tulce in sredstva za zaščito pred divjadjo, saj so ti stroški plačani iz Gozdnega sklada. Lastniki lahko tudi sami predlagajo ukrepe, ki jih nato potrdi revirni gozdar.

Nekateri ukrepi, ki se sofinancirajo

Sredstva se dodeljujejo po Pravilniku o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. Seznam različnih ukrepov je obširen in ga pozna revirni gozdar, med glavnimi ukrepi pa so:

- Ekocelice – načrtno prepuščanje dela gozda naravnemu razvoju za 20 let; nadomestilo znaša 20 EUR/m³ načrtovanega možnega poseka v tem obdobju.
- Habitatna drevesa – posamezna drevesa, pomembna za različne živalske vrste, se prepustijo naravnemu razvoju; nadomestilo znaša 23,75 EUR/m³.
- Sajenje plodonosnega drevja in grmovnic – 1,23 EUR na sadiko oziroma 2,47 EUR, če sadike zaščitimo z zaščitnim tulcem. Sadike in zaščito zanje dobi lastnik gozda brezplačno.
- Obnova gozda s sajenjem ali setvijo – sofinanciranje del v višini 950 EUR/ha, sadike prejme lastnik gozda brezplačno.
- Zaščita mladja z ograjo – 5,13 EUR na meter ograje, potreben material brezplačno.
- Priprava tal za naravno obnovo – 237 EUR/ha.
- Nega mladega gozda – od 475 do 556 EUR/ha.
- Vzdrževanje grmišč, protiveternih pasov in gozdnega roba – od 278 do 1.112 EUR/ha.
- Izdelava manjših vodnih virov (mlake, kaluže) – 111 EUR na vodni vir.

Namen gojitvenih, varstvenih in biomeliorativnih del v gozdovih

Izvajanje teh ukrepov izboljšuje kakovost in stabilnost gozdov, zmanjšuje posledice podnebnih sprememb in ohranja življenjski prostor številnim vrstam. Hkrati so sredstva dobrodošla pomoč lastnikom gozdov, saj pokrijejo pomemben del stroškov ali jih v celoti nadomestijo.

Zavod za gozdove Slovenije vabi lastnike gozdov, naj se o možnostih del in sofinanciranja v letu 2026 pogovorijo s svojim revirnim gozdarjem. Njihove kontaktne podatke in pregled gozdnogospodarskih območij najdete v pregledovalniku ZGS (<https://prostor.zgs.gov.si/pregledovalnik/>) ali pri najbližji območni enoti (zgs.si/obmocne-enote).

Priložnost za gorske kmete v državnih gozdovih

Upravljalca državnih gozdov vabi k sodelovanju gorske in hribovske kmete

Podjetje Slovenski državni gozdovi, d. o. o. (SiDG), ki je bilo leta 2016 ustanovljeno za gospodarjenje državnih gozdov, se zaveda pomembnosti vpliva, ki ga ima pri gospodarjenju državnih gozdov na ohranjanje kmetij in podeželja z omejenimi možnostmi gospodarjenja v gorskem in hribovitem svetu.

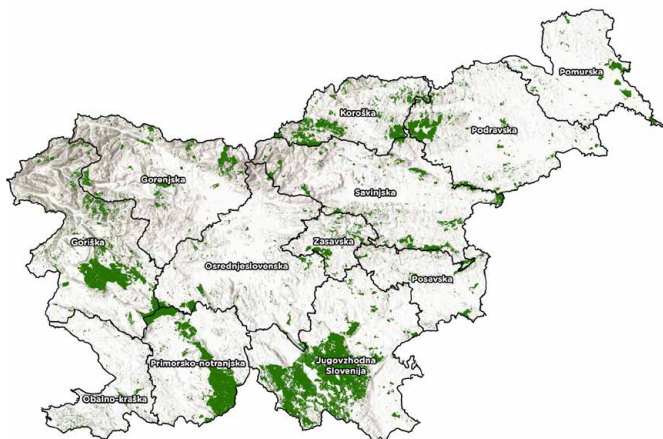
Ukrepi, s katerimi pomagamo pri ohranjanju kmetij in posejnosti podeželja, so raznovrstni in segajo na različna področja delovanja SiDG. V nadaljevanju bomo predstavili samo najbolj pomemben ukrep, ki smo mu v zadnjih letih posvetili veliko pozornosti v želji, da bi pomagali nosilcem kmetijske dejavnosti ob upoštevanju zakonodaje, ki velja za SiDG kot državno podjetje.

SiDG na letni ravni poseka približno 1,2 milijona m³ lesa, skladno z razpoložljivimi poseki iz načrtov za gospodarjenje z gozdovi. Od tega se približno 80 % oziroma slab milijon kubičnih metrov poseka z zunanji izvajalci. Pri izbiri izvajalcev moramo upoštevati določila zakona o javnem naročanju, pri katerem igra poleg usposobljenosti ključno vlogo ponujena cena storitve.

Dinamični nabavni sistem

V tem letu (2025) je bilo zaradi izteka dosedanjih okvirnih sporazumov potrebno izvesti nove postopke javnega naročanja za sečnjo in spravilo, gojitvena, varstvena ter biomeliorativna dela in vzdrževanje in gradnjo gozdne infrastrukture. Odločili smo se, da bomo za vsa ta področja prvič vzpostavili tako imenovani dinamični nabavni sistem, in sicer za obdobje od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2030, torej za skupno petletno obdobje.

Dinamični nabavni sistem poteka po dvofaznem postopku. V prvi fazi se izbere in uvrsti usposobljene ponudnike na seznam usposobljenih izvajalcev, v drugi fazi pa se znotraj sistema izvajajo posamezna naročila. Ključna prednost tega sistema je, da je odprt, kar pomeni, da se lahko novi ponudniki med njegovim trajanjem kadarkoli pridružijo, če izpolnjujejo zahtevane pogoje za sodelovanje.

Statistične regije v Sloveniji

Pri naročanju storitev za sečnjo in spravilo ter gojitvena, varstvena in druga dela, ki so potrebna za zagotavljanje ekoloških funkcij gozdov, smo upoštevali tudi zakonski cilj razvoja podeželja pri gospodarjenju z državnimi gozdovi. Za učinkovitejše izvajanje naročil so bile oblikovane posebne kategorije, razdeljene po statističnih regijah, kar omogoča regionalno izvajanje storitev.

Izvajalec, ki želi uveljaviti pravilo uvrščenosti v gorsko območje, mora izpolnjevati pogoj, da ima status nosilca kmetijske dejavnosti na kmetiji, da je kmetijsko gospodarstvo (KMG-MID) uvrščeno v gorsko območje po predpisih o razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost. Izvajalec lahko dela v gozdovih samo znotraj statistične regije, kjer ima sedež njegovo kmetijsko gospodarstvo (KMG-MID). To pomeni, da ni mogoče opravljati teh del zunaj svoje regije, tudi če je gospodarstvo v gorskem območju.

Merila in postopek

Merilo za oddajo naročila (OMD) z vidika razvoja podeželja je 80 % ponujene cene, 20 % pa predstavljajo točke KMG (koeficient razvoja podeželja). Točke KMG se nanašajo na nosilca dopolnilne dejavnosti na kmetiji, število točk pa se določi ob prijavi. Ob prijavi je potrebno predložiti uradno potrdilo ali dokumentacijo, ki potrjuje pridobljene točke.

Prva faza javnega naročila (izbor usposobljenih izvajalcev) za storitve sečnje in spravila ter za storitve gojitvenih in varstvenih del je že zaključna. Žal ugotavljamo, da je zanimanje nosilcev kmetijske dejavnosti za delo v državnih gozdovih kljub ugodnejšim pogojem, kot veljajo za druge izvajalce, razmeroma majhno.

Pokazalo se je tudi, da je zanimanje za izvajanje sečnje pri nosilcih dopolnilne dejavnosti na kmetiji večje kot za opravljanje gojitvenih in varstvenih del. In sicer se je na seznam usposobljenih izvajalcev sečnje in spravila uvrstilo devet usposobljenih izvajalcev v štirih statističnih regijah (v Podravske dva, Koruški pet, Jugovzhodni eden, Goriški en izvajalec). Pri gojitvenih in varstvenih delih je bil registriran samo en usposobljen izvajalec (Goriška regija).

Ker je dinamični sistem javnega naročanja odprt sistem, to pomeni, da se zainteresirani izvajalci lahko še vedno prijavljajo. Veseli nas, da smo že prejeli nekaj dodatnih ponudb za sodelovanje. Vsa potrebna dokumentacija je na voljo na spletni strani družbe SiDG: [SiDG – Javna naročila](https://www.enarocanje.si/#/pregled-objav/926800), pa tudi na portalu javnega naročanja:

Dokumentacija za sečnjo in spravilo:

<https://www.enarocanje.si/#/pregled-objav/926800>

Dokumentacija za gojitvena in varstvena dela:

<https://www.enarocanje.si/#/pregled-objav/938332>

Šentjernej in Novo mesto v znamenju svetovnega gozdarskega spektakla

Slovenija bo prvič gostila Svetovno gozdarsko prvenstvo

Slovenija bo v času od 13. do 15. marca 2026 prvič gostila 36. Svetovno gozdarsko prvenstvo – 36. World Logging Championship 2026, na katerem se bodo pomerili najboljši gozdarji sekači na svetu. Prvenstvo bo potekalo na hipodromu v Šentjerneju sočasno s tradicionalnim 30. Gregorjevim sejmom, ki ga organizira Kmetijska zadruga Trebnje – Krka. Na dogodku, ki bo Slovenijo utrdil na zemljevidu gozdarsko najbolj razvitih držav, pričakujemo nekaj deset tisoč obiskovalcev. Otvoritev gozdarskega tekmovanja bo potekala dan prej, 12. marca 2026, v središču Novega mesta, kjer bodo gledalci med drugim lahko pozdravili mimohod reprezentanc po starem mestnem jedru.

Tekmovanje organizira družba Slovenski državni gozdovi, d. o. o., v sodelovanju z organizacijo IALC (International Association Logging Championships) in generalnimi sponzorji svetovnih prvenstev Husqvarna, Pffanjerjem in Stihlom. Svetovno gozdarsko tekmovanje je revija najnatančnejših in najhitrejših gozdarskih mojstrov in sočasni prikaz varnega dela z motorno žago. V prvi vrsti pa je to promocija tega hkrati lepega, zahtevnega, nevarnega in deficitarnega poklica gozdnega delavca.

Na tekmovanju se bo pomerilo približno 120 tekmovalcev iz več kot 20 držav, ki bodo svoje moči merili v ženski konkurenci, v razredu PRO najizkušenejših moških tekmovalcev ter v konkurenci U 24, v kateri nastopajo mlajši tekmovalci v starosti do 24 let.

Slovenija se bo kot gostiteljica predstavila z dvema ekipama, od katerih bo le A ekipa tekmovala v konkurenci, B ekipa pa zunaj konkurence. Trener slovenskih tekmovalcev je Tomaž

Ščuka, učitelj iz Srednje gozdarske, lesarske in zdravstvene šole Postojna, tekmovalci pa že od septembra pridno trenirajo, saj želijo pred domačim občinstvom doseči čim boljše rezultate.

Tekmovalne discipline v posamični in ekipni konkurenci so menjava verige in obračanje letve, kombinirani rez, precizni rez, podiranje drevesa in kleščenje. Dodatna disciplina, ki ne šteje v skupno razvrstitev, je ekipna štafeta. Štafeta je sicer zelo atraktivna in dinamična kombinacija teka in natančnega žaganja, ki vedno navduši gledalce.

Organizacija svetovnega prvenstva je velik kadrovski in organizacijski zalogaj. Pri izvedbi tekmovanja bo sodelovalo okoli 200 članov organizacijskega osebja, h kateremu sodijo sodniki, gozdarji pomočniki v tekmovalnih arenah, redarji, spremljevalci ekip ter ostalo osebje s številnimi funkcijami.

Vstop na tekmovanje bo prost in organizatorji vljudno vabimo vse, da pridete marca v Šentjernej pogledat prvenstvo, navijat za svoje favorite ter ustvarite pristno športno navijaško vzdušje, ki bo tekmovanje naredilo nepozabno in Slovenijo tujim gostom prikazalo v najlepši luči. Poskrbeli bomo tudi za bogat spremljevalni program in ogled gozdarske mehanizacije ter opreme.

Podrobnejše informacije lahko dobite na spletni strani www.wlc2026.si ali socialnih omrežjih World Logging Championship.

 Peter Kolar, SIDG

Slovenija z novimi zakoni o kmetijstvu in gozdarstvu

V tem letu smo obravnavali kmetijsko zakonodajno reformo. Tu je povzetek pravkar sprejetih zakonov.

Zakon o kmetijstvu (ZKme-2)

Sprejeti zakon zagotovo prinaša nekatere dobre rešitve. Pri pripravi predpisa v dobro slovenskega kmetijstva je ključno, da pripravljalec sodeluje tudi z nevladnimi organizacijami. Zbornica kot zastopnica in poznavalka realnih razmer iz vsakodnevne življenja slovenskih kmetij namreč lahko pomembno sooblikuje rešitve, ki so v pomoč in poenostavitev. V dolgotrajnem in večkrat zapletenem procesu usklajevanja je zbornica uspela doseči nekatere spremembe in dopolnitve, spet druge predlagane rešitve pa so bile prezrte. Vsekakor je bila njena velika želja, da bi bil končni rezultat zakonskih sprememb čim večja debirokratizacija postopkov, v katerih se znajdejo slovenske kmetije. Za določene rešitve pa je zbornica pričakovala celo bolj ambiciozen pristop, kot ga je ubral pripravljalec predpisa.

Za nekatere vsebine je bil dosežen dogovor

Glede razvrstitve kmetijskih gospodarstev se v zakonu določa samo nastavek, natančnejša vsebina pa bo določena v podzakonskem aktu. Pomembna dogovorna rešitev je bila tudi, da KMG – MID ostaja varovan podatek, ki javnosti ni dostopen. Prvič se v zakonu definira družinska kmetija. Ohranja se Svet za kmetijstvo kot ključni posvetovalni organ MKGP. Vključuje se akcijski načrt za razvoj OMD območij ter akcijski načrt za medgeneracijsko sodelovanje.

Za določene predloge ni bilo posluha

Zbornica ni bila upoštevana pri zahtevi po spremembi ureditve o predelavi kmetijskih pridelkov. Z namenom zaščite in spodbude slovenske samooskrbe je bila predlagala ureditev, da bi prva stopnja predelave, brez omejitve o višini prihodkov, sodila med osnovno kmetijsko dejavnost in zanjo ne bi bila potrebna registracija dopolnilne dejavnosti.

Pomembno je, da bo zbornica aktivno vključena in upoštevana tudi pri pripravi podzakonskih aktov, saj se bodo določeni instituti (npr. razvrščanje kmetij) tam podrobneje določali. Samo v sodelovanju se lahko poiščejo rešitve v dobro slovenskega kmetijstva.

Zakon o kmetijskih zemljiščih

Spremenjen in dopolnjen Zakon o kmetijskih zemljiščih (ZKZ) prinaša poenostavitve in pospeške pri pripravi potrebnih strokovnih podlag, na osnovi katerih bodo občine ob spremembi prostorskih aktov za najmanj deset let določile trajno varovana kmetijska zemljišča. Z varovanjem kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti (oziroma pozidavo) bomo sledili osnovni funkciji teh zemljišč, to je pridelavi hrane.

Na KGZS smo med zakonodajnim postopkom zavračali idejo agrofotovoltaike, to je kombinirane rabe zemljišč za proizvodnjo električne energije iz sončnih panelov ob hkratni rabi

tal za kmetovanje, saj postavljanje agrofotovoltaičnih naprav na kmetijskih zemljiščih ustvarja neposredno konkurenco med pridelavo hrane in proizvodnjo električne energije. ZKZ kljub argumentiranemu nasprotovanju zbornice dovoljuje agrofotovoltaiko na kmetijskih zemljiščih z boniteto do 35 točk. Novela zagotavlja tudi pravno osnovo za postavljanje fotonapetostnih naprav na kmetijska zemljišča na prednostna območja iz zakona, ki ureja uvajanje naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUNPEOVE). Menimo, da imajo fotonapetostne naprave že svoj prostor – na strehah kmetijskih objektov.

Pozdravljamo razširitev predkupne pravice za nakup kmetijskih zemljišč tudi na osebe, ki so bile razlašene ali so zemljišča pred razlastitvijo prodale za občinske infrastrukturne projekte – do sedaj je to veljalo le za državne projekte.

Novela razširja krog možnih investitorjev v namakalne sisteme in dovoljuje postavitve rastlinjakov za hidroponsko ter drugo intenzivno pridelavo na kmetijskih zemljiščih do bonitete 35 točk. S tem se povečujejo razpoložljive pridelovalne površine.

Predlagali smo dopolnitev zakonodaje, da bi bilo na kmetijskih zemljiščih možno postaviti vinske kleti – zakonodajalec je predlog upošteval.

Zakon o gozdovih

Za lastnike gozdov je največja sprememba, da bo potrebno pred začetkom sečnje lubadark revirnemu gozdarju sporočiti število, strukturo dreves ter ocenjeno količino drevja v bruto m3. Delavci Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) bodo lahko po novem gozdni nadzorniki, ki bodo imeli pravico evidentirati kršitelje vključno z vožnjo v naravnem okolju. Kazni za vse kršitve se povečujejo. Poleg sečnje brez odločbe se po novem kaznuje tudi spravilo lesa, ki je v nasprotju z usmeritvami in pogoji, določenimi v odločbi. Za kmeta se je kazen za sečnjo

dreves brez odločbe in neprimerno spravilo lesa podvojila: na od 600 do največ 5.000 eur.

Zakon uvaja trajna skladišča lesa v gozdu, vendar bo zaradi zahtevane 20-kilometrsk razdalje med njimi to koristilo le malo lastnikom.

V zakonu smo uspeli ohraniti sodelovanje lastnikov gozdov pri delu ZGS. Območni sveti ZGS ostajajo po sestavi predstavnikov skoraj enaki, v centralnem Svetu ZGS pa so po novem štirje predstavniki lastnikov gozdov od skupno trinajstih članov.

Predlogi KGZS za sistemske spremembe zakona o gozdovih

S stališča lastnikov zadnja sprememba zakona ni prinesla sistemskih sprememb. KGZS trenutno išče rešitve za izboljšanje gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. Kot eno temeljnih vprašanj je vloga lastnika pri odločanju in način seznanitve lastnikov o omejitvah. Večina lastnikov ne ve, da so omejitve gospodarjenja zaradi Nature 2000 kar na 45 % slovenskih gozdov. V osnutku zakona je bila predvidena odškodnina za naravovarstvene omejitve, vendar so le-to iz zakona umaknili z obrazložitvijo, da bodo počakali na odločitev Ustavnega sodišča.

Ustavno sodišče bo v naslednjih letih odločilo, ali se mora ekonomski interes lastnika brez pisne seznanitve in obrazložitve podrediti javnemu interesu. Lastniki s starimi gozdovi in počasnim pomlajevanjem izgubljajo donose, nihče pa ne ve, koliko. Kar vemo, je, da že desetletja v povprečju uporabljamo okoli polovico prirastka in da se gozdovi starajo. Prirastek slovenskih gozdov je začel zato padati. Izgubljen letni dohodek je v rangu najmanj 100 milijonov za lastnike gozdov in nad milijardo letno v gozdno-lesni panogi. Negativnega trenda pomanjkanja interesa za sečnjo in premalo delovne sile verjetno brez sistemskih sprememb ne bomo spremenili, zato je prav, da se vsak lastnik pri sebi vpraša, ali ima njegova gozdna banka morda že negativne obresti.

Zakon o hrani (ZHra)

Sprejeti Zakon o hrani (ZHra) je v preglednosti in nekaterih dodatnih določbah, ki so bile vključene po javni obravnavi in zakonodajnem postopku, obsežnejši in tako prinaša celovite spremembe v agroživilski verigi. Spodaj predstavljamo ključne novosti, dopolnjene z odzivom Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS).

Celovita ureditev prehranske verige

Zakon prvič obravnava celotno prehransko verigo – od pridelave na kmetiji do končnega potrošnika. Uvaja jasnejšo odgovornost vseh udeležencev in večjo preglednost trga.

Označevanje slovenskega izvora

Omogoča označevanje živil z grafično podobo zastave, kar poudarja domačo pridelavo in krepi zaupanje potrošnikov v kakovost slovenskih izdelkov.

Sheme kakovosti in dobrobit živali

Nova prostovoljna shema "Zlati standard dobrobiti" za nadstandardno z višjimi kriteriji humane in trajnostne reje živali.

Uveljavlja se tudi oznaka "Gorski proizvodi" za izdelke iz gorskih območij.

Zmanjševanje odpadne hrane

Certifikat "Manj odpadne hrane" spodbuja spremljanje količin zavržene in darovane hrane. Velike trgovine (nad 400 m²) morajo aktivno spodbujati donacije presežnih živil.

Darovanje hrane

Zakon jasneje opredeljuje vloge in odgovornosti pri darovanju hrane, kar olajša sodelovanje med kmeti, trgovci in humanitarnimi organizacijami. Izpostavljen je poudarek na podpori socialno ogroženim skupinam. [gov.si]

Varuh prehranske verige

Varuh bo zaposlen s polnim delovnim časom in bo nadziral poštene poslovne prakse, preprečeval zavajanja ter zagotavljal transparentnost v verigi preskrbe.

Označevanje, nadzor in sankcije

Zakon poostrejuje pravila označevanja, nadzora in sankcij: predvideva globe, odvzem certifikatov in začasno prepoved ponovne pridobitve za prekrške.

Zbiranje podatkov in preglednost

Vzpostavlja sistem za zbiranje podatkov po celotni verigi preskrbe, kar bo omogočilo boljše sledenje kakovosti hrane, učinkovit nadzor in podporo oblikovanju trajnostnih politik.

Zaključek

Sprejeti zakon je bolj sistemski, dodaja nove nadzorne mehanizme (varuh, zbiranje podatkov), razširja področje na ugotavljanje skladnosti in nedovoljena ravnanja ter podrobneje določa izvajanje evropske zakonodaje.

mag. Gašper Cerar, Mihael Koprivnikar,
Andrejka Krt in Janja Virant, KGZS

Lokalna hrana na vlakih povezuje Slovenijo

V sklopu Tedna slovenske hrane so čebelarji, kmetje in mladi s podeželja prvič delili med in jabolka potnikom na vlakih po vsej državi

Od 17. do 20. novembra se je prvič izvedel projekt »Lokalna hrana na vlakih«, ki sta ga organizirala Čebelarstva zveza Slovenije (ČZS), Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) in Zveza slovenske podeželske mladine (ZSPM) v sodelovanju s Slovenskimi železnicami. Ekipa čebelarjev, kmetov, kmetijskih svetovalcev in mladih s podeželja so z vlaki prepotovale Slovenijo ter potnikom delile slovenski med z zaščiteno geografsko označbo in slovenska jabolka.

Namen akcije je bil ozaveščanje potrošnikov o pomenu domače hrane in slovenskega kmetijstva. Delilci so s potniki

klepetali o pomenu lokalno pridelane hrane in kratkih transportnih poti ter spodbujali večjo prepoznavnost slovenske hrane in ljudi, ki jo pridelujejo.

Skupni glas za domačo hrano

Predsednik ČZS **Boštjan Noč** je poudaril, da je Slovenija urejena, cvetoča in biotsko raznovrstna tudi zaradi dela čebelarjev in kmetov. Pozval je k sprejetju zakonodaje, ki bi zagotovila, da bi bila v vseh javnih zavodih – od vrtcev do bolnic – na voljo lokalna hrana, kupljena po tržni ceni.

Deljenje jabolk

Teden slovenske hrane predstavlja pomembno nacionalno pobudo za krepitev prehranske varnosti, trajnostne pridelave in ohranjanja tradicionalnih prehranskih vrednot. V okviru tega smo terenski kmetijski svetovalci aktivno sodelovali pri ozaveščanju o pomenu lokalno pridelane hrane in podpori slovenskim kmetijam. Od ponedeljka do četrтка smo na vlaku med Mariborom in Pragerskim potnikom delili slovenska jabolka, simbol zdravja, tradicije in trdega dela naših pridelovalcev. Namen akcije je bil spodbuditi razmislek o pomembnosti kratkih dobavnih verig, varne in kakovostne hrane ter podpore domačemu kmetijstvu.

Cilj aktivnosti je bil ozaveščanje o pomenu lokalno pridelane hrane, gradnja mostu med pridelovalci in potrošniki ter krepitev zavedanja o pomenu slovenskega podeželja in njegovega razvoja.

Tradicionalna hrana ima v slovenskem prostoru posebno mesto, saj je del kulturne dediščine, nosilka identitete in rezultat znanja, ki ga kmetije prenašajo iz roda v rod. Jabolko je eden najznačilnejših simbolov slovenskega sadjarstva – pridelano doma, pod strogimi standardi kakovosti, s sledljivim poreklom in brez dolgih transportnih poti. Prav zato predstavlja najbolj pristno sporočilo Tedna slovenske hrane: kar zraste doma, je vredno podpore, zaupanja in spoštovanja. S takšnimi akcijami poudarjamo pomen kratkih lokalnih verig preskrbe, ki zagotavljajo svežino živil, zmanjšujejo okoljski odtis, omogočajo pravičnejše plačilo pridelovalcem in prispevajo k prehranski varnosti države. Obenem spodbujamo razmislek, od kod prihaja hrana na naše krožnike in kako lahko z izbiro lokalnih živil prispevamo k razvoju slovenskega kmetijstva ter ohranjanju delovnih mest na podeželju.

Na letošnji dogodek smo terenski kmetijski svetovalci posebej ponosni, saj vsak dan na terenu sodelujemo s številnimi izjemnimi kmetijami, ki z znanjem, vztrajnostjo in predanostjo dokazujejo, da je kakovost slovenskih pridelkov na najvišji ravni. Naše delo temelji na strokovni podpori, sodelovanju in zaupanju ter pomembno prispeva k razvoju lokalnega kmetij-

stva in ohranjanju vitalnosti podeželja. Prav zato je bila čast deliti jabolka – simbol sadov trdega dela slovenskih kmetij, s katerimi sodelujemo tesno in z veliko odgovornostjo. Majhne geste pogosto sprožijo velike spremembe. Verjamemo, da tovrstne aktivnosti krepijo razumevanje pomena slovenskega kmetijstva in spodbujajo spoštovanje do ljudi, ki skrbijo, da je na naših mizah varna, kakovostna in lokalna hrana.

V petek pa so sodelavci obiskali tudi več okoliških osnovnih šol, na katerih so učencem predstavili pomen lokalne hrane in vlogo slovenskih kmetij pri zagotavljanju prehranske varnosti za prihodnje generacije. Otroci so imeli tradicionalni zajtrk in sodelovali v zanimivih pogovorih o hrani, odgovornem odnosu do narave in pomenu zdravih prehranskih navad.

Ponosni smo na priložnost, da neposredno povezujemo kmete, potrošnike in mladino ter gradimo razumevanje, da je lokalna hrana naša prihodnost.

Vanessa Žderić, KGZS – Zavod Maribor

Dr. Jože Podgoršek, predsednik KGZS, je poudaril pomen nakupa hrane slovenskega porekla ne zgolj zaradi kakovosti in zdravja, ampak tudi zaradi ohranjanja lepe in obdelane slovenske krajine. Lokalni kmetje namreč s svojim delom soustvarjajo značilno podobo podeželja z urejenimi pašniki, travniki, sadovnjaki in vinogradi.

Eva Golob, predsednica ZSPM, je izpostavila, da je promocija slovenske hrane ključnega pomena za prehransko varnost. Kmetom ob vsakodnevem delu pogosto zmanjka časa za promocijo, zato je naloga mladih, lokalnih skupnosti in države, da pomagajo širiti prepoznavnost in kakovost domačih pridelkov.

Miha Butara, direktor SŽ – Potniški promet, je poudaril, da Slovenske železnice želijo prispevati k razvoju družbe in podpirati trajnost. Z izbiro domače hrane in vožnjo z vlakom namesto z avtom vsi skupaj krepimo trajnostni odnos do okolja.

Projekt Lokalna hrana na vlakih združuje prehransko samooskrbo, trajnostno mobilnost in krepitev zaupanja med pridelovalci ter potrošniki. Dokazuje, da lahko z majhnimi koraki – kot sta izbira domačih živil in vožnja z vlakom – prispevamo k ohranjanju slovenskega podeželja in bolj trajnostni prihodnosti.

 Aleksandra Trupej, KGZS

Večnosti cena sedanji je čas

V organizaciji Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije, župnije Ponikva in Občine Šentjur je na Ponikvi in Slomu potekalo 22. srečanje kmetov pri zavetniku kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva, blaženem Antonu Martinu Slomšku.

Srečanje, katerega vodilna misel letos je bila »Večnosti cena sedanji je čas«, se je začelo s sveto mašo v cerkvi sv. Martina na Ponikvi, ki jo je daroval upokojeni ljubljanski nadškof msgr. dr. **Anton Stres**, romarje pa je nagovoril tudi evangeličanski škof **Leon Novak**. Na akademiji so poleg predsednika KGZS dr. **Jožeta Podgorška** spregovorili še predsednica Republike Slovenije dr. **Nataša Pirc Musar**, poseben gost dogodka pa je bil župnik **Martin Golob**.

Slomškova misel je bila izbrana z namenom utrditi zavedanje pomena kmetov in kmetijstva ter njihovega poslanstva pridelave in prireje hrane, odgovornega ravnanja z zemljo in gospodarjenja naravnih virov, ohranjanja podeželskih skupnosti ter postavljanja temeljev za življenje prihodnjih generacij.

V uvodu v sveto mašo je mlada kmetica **Anja Kastelic** izpostavila, da »kmetje živimo te temelje: ko sejemo seme, mislimo na pridelek, ko negujemo živali, skrbimo za njihovo dobro počutje, ko obdelujemo zemljo, vidimo rodovitnost za prihodnja leta.«

Kmet je skrbnik narave in vanjo tudi mora posegati

V nadaljevanju maše je upokojeni ljubljanski nadškof msgr. dr. **Anton Stres** poudaril: »Ena od kmetovih kreposti je odgovornost za naravo. Kmet živi z naravo, jo občuduje in spoštuje. Ve, da je njen skrbnik, da se z naravo ne more igrati ali jo podcenjevati, ampak jo mora spoštovati in ravnati v soglasju z njo. Seveda sme in celo mora tudi posegati vanjo, vendar ne

proti njej. Kmetu je zato tuja sodobna samopašnost, s kakršno si žagamo vejo, na kateri sedimo, in si domišljamo, da lahko dolgoročno nekaznovano delamo proti naravi, ne samo proti naravi zunaj sebe, ampak tudi proti človeški naravi, naravi moškega in ženske in spoštovanju njune medsebojne različnosti in hkratne enakopravnosti.«

Evangelikiški škof mag. **Leon Novak** pa je pri besednem bogoslužju izpostavil: »Podeželje je prostor povezovanja. Tam, kjer družine ohranjajo zemljo, se prenašajo tudi vrednote, delovne navade, spoštovanje narave in čut za skupnost. Rodovitnost zemlje ni le letni pridelek, ampak tudi vztrajnost, prenos znanja in oblikovanje temeljev za otroke in vnuke.«

Sveto mašo so vsebinsko obogatili številni sodelujoči, še posebej simbolno močno je bilo prinašanje darov, s petjem pa so jo obogatili mladi pevci **Vokalne akademije Ljubljana**, v zahvali pa je kmet **Anton Kokelj** z Vrha Svetih Treh Kraljev izpostavil: »Hvala za milost, da sem kot kmet, mož, oče in dedek lahko izrekel besedo zahvale in upanje, da bo klen slovenski kmet s svojo družino še dolgo živel pod mogočnim Triglavom in bo tu še dolgo odmevala lepa slovenska pesem!«

Vztrajnost, predanost in ljubezen do zemlje

Po pozdravu šentjurskega župana **Marka Diacija** je predsednica Republike Slovenije dr. **Nataša Pirc Musar** zbrane nagovorila: »Današnje srečanje je poklon kmetom in kmetičam, ki s trdim delom vsak dan pišete zgodbo slovenskega podeželja, ki jo zaznamujejo negotovosti. Slovenski kmet ni le pridelovalec hrane, je varuh pokrajine, je nosilec tradicije.«

V nadaljevanju je zbrane nagovoril predsednik KGZS dr. **Jože Podgoršek**: »Danes ne praznujemo le letnega srečanja, ampak vztrajnost, predanost in ljubezen do zemlje. Zemlja ne pozabi tistih, ki jo spoštujejo. Vaša zvestoba zemlji je nekaj svetega, nekaj, kar moramo kot družba spoštovati. Danes se mnogi sprašujejo, kakšna je prihodnost podeželja. Podeželje bo preživelo, dokler bodo obstajali ljudje, kot ste vi, ki ne obupajo ob prvi nevihti, ki iz skromnega naredijo veliko.«

Duha optimizma, zanosa in ponosa pa je udeležencem vdahnil župnik **Martin Golob**: »Voljo je treba imeti. Voljo iti naprej. Kmetje pogrešajo osnovno spoštovanje. Tega bomo pa dobili,

če se bomo sami spoštovali. Dragi kmetje, imejte v sebi ponos in vztrajajte.«

Kulturni program so obogatili pevski zbor **Vokalna akademija Ljubljana**, ljudski pevci iz **Vitanja**, ljudska pesnica **Ivanka Uduč** iz Planine pri Sevnici in učenci **Šolskega centra Šentjur**.

 Marjan Papež, KGZS

Srečanje organizirajo in finančno podpirajo:
Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije,
Občina Šentjur, Župnija Ponikva, Zadržna zveza Slovenije, Prostovoljno gasilsko društvo Ponikva, Šolski center Šentjur, Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Kmetijska založba, društva kmečkih žena z območja KGZS – Zavoda Celje, Sadjarstvo Slom, Meja Šentjur in številni neimenovani prostovoljci. Vsem Bog povrni.

 ZADRUŽNA ZVEZA SLOVENIJE

Sobivanje človeka in narave v alpskem svetu

Kulturna krajina alpskega sveta – kmetje, rejci in podeželje v središču razprave

Na Bledu je letos potekala mednarodna konferenca z naslovom *Upravljanje kulturne krajine alpskega sveta*, ki jo je organizirala Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije v okviru projekta LIFE Varna paša. Dogodek je združil kmete, rejce, strokovnjake in predstavnike institucij iz Slovenije, Avstrije, Švice in Italije, ki se soočajo z izzivi kmetovanja v gorskem svetu in kulturno krajino. Osrednja tema je bila prihodnost kmetovanja v gorskih razmerah, ki jo vse bolj ogrožajo velike zveri, zaraščanje površin in opuščanje tradicionalnega pašništva.

Pašništvo in planšarstvo – ogrožena dediščina

Direktorica KGZ Nova Gorica, mag. Jana Čuk, je opozorila na drastičen upad števila kmetij v Posočju – s 675 na 332. Planšarstvo, ki je v preteklosti oblikovalo kulturno krajino in način življenja v Alpah, izginja. Opuščanje paše vodi v zaraščanje pobočij, izgubo biotske raznovrstnosti in propad pokrajine, ki je stoletja nastajala ob delu ljudi. Poudarila je pomen planšarstva kot nesnovne kulturne dediščine, ki jo je treba ohraniti.

Volk – izziv za kmetijstvo v Alpah

Strokovnjaki iz Slovenije, Avstrije, Švice in Italije so predstavili stanje populacije volkov in različne pristope upravljanja. V Sloveniji je trenutno 17 tropov, od tega pet na alpskem območju. V Švici se je število tropov povečalo na 37, kljub odstrelu tretjine populacije. V Avstriji imajo vzpostavljen sistem odstrela, ki dovoljuje ukrepanje že ob približevanju volka hišam. V Italiji pa zakonodaja ne omogoča učinkovitega upravljanja, kar povzroča kmetom veliko škodo.

Šakali, ki se širijo v alpski prostor, predstavljajo dodatno grožnjo, saj plenijo drobnico in se križajo s potepuški psi.

Izzivi gorskega kmetijstva skozi prizmo MKGP

Kar 72 % Slovenije zajemajo gorska območja, ki predstavljajo več kot polovico kmetijskih zemljišč. Zaradi strmega terena in visokih stroškov je živinoreja tu ključna panoga, njive pa pokrivajo le 13 % površin. Plačila za OMD se zvišujejo, da bi preprečili opuščanje in zaraščanje. Planinska paša ostaja del kulturne krajine, subvencijske politike pa neposredno vplivajo na število rejnih živali. Ukrepi morajo upoštevati ne le ekonomski vidik, temveč tudi širši pomen kmetijstva za ohranjanje naravne in kulturne dediščine Slovenije.

Glas kmetov – poziv k razumnemu upravljanju

Kmetje so na konferenci jasno izrazili, da ne zahtevajo in ne pričakujejo popolne odstranitve zveri, temveč razumno upravljanje. Predstavnica hribovskih in gorskih kmetij Tilka Klinar je poudarila, da trenutna populacija volkov ni več vzdržna in povzroča trpljenje živalim ter opuščanje reje. Tatjana Grilc iz KGZ Kranj je opozorila na opustitev paše na planinah, kar vodi v zaraščanje, izgubo biotske raznovrstnosti in propad kulturne krajine.

Kulturna krajina – skupna odgovornost

Barbara Mlakar z Ministrstva za kulturo je predstavila pomen kulturne krajine kot dediščine, ki jo oblikujejo kmetje. Travišča, pašniki in planine so rezultat stoletnega dela ljudi in so ključni za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Sanja Rozman iz Zavoda za varstvo narave pa je opozorila, da opuščanje kmetovanja vodi v spremembe habitatov in ogroža vrste.

Ekonomski vpliv – izguba vrednosti

Goran Živec je poudaril, da opustitev kmetovanja ene same kmetije zaradi zveri povzroči več kot 400.000 EUR škode za družbo. Kmetijstvo je temelj družbene odpornosti, zato morajo ukrepi upoštevati tudi ekonomske posledice.

Planinstvo v sozvočju z naravo in človekom

Predsednik Planinske zveze Slovenije Jože Rovani je predstavil koncept gorniških vasi – brez hotelov in velikih vlečnic. Vaške skupnosti skrbijo za pristnost okolja, v katerem turist doživi stik z naravo in tradicijo. Takšen pristop ohranja mirnost prostora in spoštuje lokalno življenje.

Pogled mladih podeželjanov

Zveza slovenske podeželske mladine je izrazila zaskrbljenost nad statusom kmeta v družbi. Poklic izumira, tisti, ki vztrajajo, pa pogosto dobivajo polena pod noge. Mladi kmetje si želijo več podpore in spoštovanja za svojo vlogo v skupnosti.

Kako naprej?

Konferenca je potrdila, da je prihodnost alpskega sveta odvisna od sodelovanja med kmeti, državo, stroko in javnostjo. Le s skupnim, uravnoteženim in razumnim pristopom bo mogoče zagotoviti trajnostno prihodnost alpskega sveta, sobivanje človeka z naravo, ohranitev gorskega kmetovanja in obstoj kulturne krajine, ki je srce slovenskega podeželja.

Ekološko kmetovanje in varstvo narave

V Termah Zreče je 18. in 19. novembra potekal že 40. posvet Javne službe kmetijskega svetovanja (JSKS) ter dan sistema znanja in inovacij v kmetijstvu (AKIS).

Dogodek, ki ga organizirata Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), je bil letos posvečen ekološkemu kmetovanju in varstvu narave – področjema, ki postajata vse pomembnejši sestavini trajnostnega razvoja slovenskega kmetijstva.

Več kot 300 slušateljev je prisluhnilo slovenskim in tujim strokovnjakom, pred tem pa sta jih v uvodu pozdravila **predsednik KGZS dr. Jože Podgoršek** in **vodja JSKS pri KGZS mag. Alberta Zorko**.

Lovljenje ravnotežja

Predsednik Podgoršek je v uvodu izpostavil: »Živimo v času, ko ne samo da imamo občutek, ampak je tudi res tako, da so pred kmetijstvom vse večji izzivi. Ekonomski pritisk na kmetije zaradi prihajajočega sporazuma Mercosur, pridelovalni izzivi zaradi podnebnih sprememb, socialni zaradi majhnega deleža mladih kmetov, kako okolju še bolj prijazno kmetovati zaradi vse večjih pričakovanj družbe. Letošnji posvet ima v žarišču prav slednje vprašanje: kako loviti ravnotežje med pridelavo hrane in varovanjem okolja. Oboje je zelo pomembno, a vendar moram poudariti, da je naša naloga in odgovornost do družbe v prvi vrsti pridelava hrane.«

V nadaljevanju pa je **vodja JSKS Alberta Zorko** povedala: »Današnji dogodek ni le najpomembnejši strokovni vrh naše službe, temveč je tudi osrednji forum slovenske kmetijske stroke, v kateri skupaj pišemo zgodbo znanja, sodelovanja in prihodnosti slovenskega kmetijstva. JSKS je strokovna, operativna in razvojna moč, ki zajema vse vidike sodobnega kmetovanja. Zato je današnji posvet več kot le pregled aktualnih tem. Je prostor, v katerem se oblikujejo smernice za prihodnost, kjer niso v ospredju samo strokovne dileme, ampak tudi družbeni izzivi, ki zahtevajo celovit in usklajen pristop.«

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Mateja Čalušič pa je javni službi kmetijskega svetovanja čestitala za jubilej: »40 let je zgodba o povezovanju, sodelovanju, razvoju slovenskega kmetijstva, kako znanje postane praksa in sodelovanje ustvari napredek. Letošnja tema »ekološko kmetovanje« nas usmerja k vprašanju, kako zagotoviti trajnostno pridelavo hrane, ki je hkrati konkurenčna ter okoljsko in družbeno sprejemljiva. Trajnostno kmetijstvo bo imelo obstoj v prihodnje, z veliko izzivi pridelovalcev. Verjamem, da lahko skupaj s povezovanjem ustvarjamo kmetijstvo odpornejše.«

Znanje kot temelj razvoja ekološkega kmetovanja

Posvet se je začel z uvodnim predavanjem **prof. dr. Andreasa Gattingerja z nemške univerze Justus-Liebig**, ki je predstavil koristi razvoja ekološkega kmetijstva in pomen znanja pri njegovem uveljavljanju. Sledili so prispevki domačih strokovnjakov, med njimi **dr. Ane Frelih Larsen** in **Alberte Zorko**, ki

sta predstavili podporno okolje in vlogo svetovalnih služb v sistemu znanja in inovacij (AKIS).

V dopoldanskem delu so se udeleženci seznanili z **naravovarstvenimi intervencijami skupne kmetijske politike (SKP)** in njihovo umestitvijo v slovenski prostor. O tem sta spregovorila **mag. Jernej Kavšek** in **Branka Trčak** z MKGP, sledile pa so predstavitve dobrih praks projektov **EIP (Evropsko partnerstvo za inovacije)**, ki kažejo, kako lahko sodelovanje med kmeti, raziskovalci in svetovalci prinese konkretne rezultate.

Popoldne so potekale **štiri tematske delavnice**, namenjene iskanju rešitev za razvoj ekološke pridelave, povezovanje znanja in trženje ekoloških izdelkov. Ena od delavnic je bila namenjena tudi vprašanju, kako učinkoviteje prepletati cilje varstva narave z razvojem kmetij.

Dan znanja in inovacij

Drugi dan posveta je bil namenjen **sistemu znanja in inovacij v kmetijstvu (AKIS)**. V uvodu je spregovorila **Simona Vrevc**, vršilka dolžnosti generalne direktorice Direktorata za kmetijstvo na MKGP, sledile pa so predstavitve analiz in izkušenj iz evropskih partnerstev za inovacije (EIP). **Prof. dr. Irma Potočnik Slavič** z ljubljanske Filozofske fakultete je predstavila analizo izvajanja ukrepa EIP v obdobju 2014–2020, medtem ko so predstavniki MKGP orisali izvajanje intervencij v obdobju 2023–2027.

Poseben poudarek je bil namenjen **inovacijski podporni mreži**, vlogi javnih služb ter primerom uspešnih projektov, ki povezujejo raziskave in prakso. Udeleženci so imeli priložnost obiskati predstavitve projektov v obliki plakatov in neposredno razpravljati z izvajalci – kar spodbuja izmenjavo znanj, mreženje ter razvoj novih pobud.

Popoldne je sledila **okrogla miza o inovacijski podporni mreži**, na kateri so sodelovali predstavniki raziskovalnih institucij, javne službe kmetijskega svetovanja in kmetijskih organizacij.

 Tatjana Vrbošek, KGZS

Navodila za izvajanje sheme kakovosti:

Izbrana kakovost za meso drobnice

1. Specifikacija je objavljena na spletni strani www.drobnica.si – zavihek IK.
2. ZDRDS je potrebno obvestiti o prenehanju reje (odstopna izjava), ki je objavljena na spletni strani www.drobnica.si.
3. Kontrolorja za preverjanje zahtev sta Milan Kalčič in Roman Savšek (imenovana s sklepom UO ZDRDS).
4. Koordinatorica za shemo IK je Marjana Cvirn (imenovana s sklepom UO ZDRDS).

Za izpolnjevanje zahtev specifikacije **Izbrana kakovost za meso drobnice** morajo rejci med drugim izpolnjevati:

1. Vodenje evidence pridelane krme in evidence nakupa/dokupa krmil iz registriranih mešalnic in krme na drugi kmetiji (deklaracija, dobavnica, račun, količina in vrsta krme, datum dokupa).
2. Vodenje evidence paše (če paša ni možna, mora biti dostop do stalnega izpusta).
3. Evidenca krmnih obrokov (izračun).
4. Arhiviranje transportnih listov za živali, oddane v klavnico, na katerih naj bo vpisano trajanje prevoza in priložena »Izjava o načinu vzreje drobnice« (ne več kot 6 ur).
5. V hlevsko knjigo mora biti vpisana podaljšana karenc (+20 %).
6. Dokup živali je možen samo iz certificirane reje oz. do starosti 1 mesec (popravek specifikacije – do 6 mesecev). Živali, dokupljene iz necertificirane reje, morajo biti ustrezno označene in jih ni dovoljeno dati v zakol z oznako Izbrana kakovost.
7. Vodenje evidenc o prodaji vzrejenih živali za Izbrano kakovost v klavnico (masne bilance).
8. Živali so rojene, rejene, zaklane in razsekane v isti državi.
9. Vodenje evidence o številu vzrejenih in prodanih živali.
10. Dokumentacija se hrani pri rejcu 5 let.

 Zveza društev rejcev drobnice Slovenije

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Bodite obveščeni o delu KGZS in novostih na naši spletni strani!

Prijavite se na e-novice:

www.kgzs.si/prijava-enovice

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Bodite obveščeni o delu KGZS na našem Facebook in Instagram profilu!

www.facebook.com/zbornicaKGZS
www.instagram.com/kgzs_zbornica

Imamo najboljšega evropskega mladega kmeta

Inovativnost mladega kmeta kot navdih za prihodnost

V drugi polovici novembra je inovativni mladi kmet Aleš Čadež slavil na 11. evropskem kongresu mladih kmetov v Bruslju. Med 31 kandidati iz 27 držav EU je zmagal v dveh od štirih kategorij. Postal je najboljši evropski mladi kmet 2025 in ima najboljši projekt energetske učinkovitosti. Ryan Portelli z Malte je zmagal v kategoriji digitalna preobrazba kmetijstva, Joana Vacas Freixa iz Portugalske pa za najboljši projekt družbene vključenosti.

Inovativni sadilni stroj

Aleš Čadež je simpatični 30-letni karateist in kuhar iz Poljske doline, ki s partnerko, bratom in njegovo partnerko goji zelenjavo na mali kmetiji. Evropsko žirijo je navdušil z inovativnim sadilnim strojem lavrih field planter, ki ga je razvil skupaj s podjetjem Lavrih blizu Gorenje vasi. Sadilni stroj je prilagojen za sistem »paperpot«, ki ga je Aleš odkril, ko je s karatejem obiskal Japonsko. Pri sistemu paperpot sadike vzgojijo v celuloznih lončkih, povezanih v verigo. Presajanje sadike po sistemu paperpot je dosti hitrejša, saj sadike položijo v zemljo kar v celulozni verigi. Ker jih ne vlečejo iz lončka in jim ne potrgajo korenin, rastline zrastejo teden do dva prej – odvisno od sorte. Celulozni lončki se razgradijo v tleh in zadržijo vlogo. Takšno presajanje ni stresno za rastline in tudi poraba substrata in vode je manjša.

S sadilnim strojem lavrih field planter sta v Bruslju zmagala Aleš Čadež, najboljši evropski mladi kmet 2025, in Rok Gartnar, ustanovitelj in direktor podjetja Lavrih, ki je zmagal na natečaju Agrobiznis Hi-tech 2022 kot najboljši ponudnik novih tehnologij v kmetijstvu.

Prodajo sadilnega stroja bo vodil Aleš in se bo začela januarja 2026, pri Lavrihu pa bodo vsak sadilni stroj izdelali po naročilu. Delovno širino sadilnega stroja lahko prilagodijo konfiguraciji traktorja in željam kmeta. »Z našim strojem smo želeli ekološkim kmetijam poenostaviti delo. Nastal je iz prakse in vsakdanjih izzivov, s katerimi se srečujemo sami. Ker deluje na ročni ali traktorski pogon, je uporaben za majhne in velike kmetije,« je ob predstavitvi projekta v Bruslju povedal Aleš Čadež.

Tak štirivrstni sadilni stroj, ki ga poganja traktor, posadi od 30 do 50 tisoč lončkov na uro. Januarja ga bo Aleš Čadež predstavil na sejmu Agritech v Celju in začel zbirati naročila.

Povezovanje kmetijstva in čiste energije

»Alešev projekt dokazuje, da je povezovanje kmetijstva in čiste energije zmagovalna rešitev za prihodnost,« ga je pohvalil Dries Acke, izvršni direktor SolarPower Europe, ko mu je čestital za najboljši projekt energetske učinkovitosti. Obeh nagrad se je Aleš Čadež razveselil v družbi Roka Gartnarja, ustanovitelja podjetja Lavrih, ki razvija in izvaža kmetijske stroje za gorske kmetije. Spomnimo, Lavrih je leta 2022 zmagal

na natečaju Agrobiznis Hi-tech kot najboljši ponudnik novih tehnologij v kmetijstvu.

»Obe nagradi sta zame in podjetje Lavrih velika potrditev, da smo z razvojem sistema paperpot in traktorskega sadilca, ki je prvi takšen stroj na svetu, krenili v pravo smer. Presadimo lahko od 30 tisoč do 50 tisoč sadike na uro brez uporabe težke mehanizacije in energentov. Z biorazgradljivimi lončki iz celuloze smo močno zmanjšali porabo substrata, vode in prostora za vzgojo sadike. To je zmaga enostavnih, a inovativnih rešitev v dobi digitalizacije,« je po zmagi povedal Aleš Čadež. Rok Gartnar, direktor Lavriha, priznanje razume kot »znak, da so na pravi poti pri vzpostavljanju nove razvojne in proizvodne linije v sodelovanju s Kmetijstvom Čadež, sadilni stroj pa vidi kot eno najboljših inovacij letošnjega leta v njihovem podjetju«.

Slovenska delegacija na podelitvi priznanj Evropski mladi kmet

Zmaga za celotno slovensko kmetijstvo

V Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) in Zvezi slovenske podeželske mladine, ki vsaki dve leti organizirata izbor inovativnega mladega kmeta, so zelo ponosni na Aleša Čadeža. »Aleš Čadež s svojo podjetnostjo in inovativnostjo predstavlja zagon, ki ga naše kmetijstvo nujno potrebuje. Njegova dvojna zmaga v Bruslju je velik dosežek in zmaga za celotno slovensko kmetijstvo. Takšni mladi kmetje bodo kmetijstvo poganjali še naprej. Aleševa zgodba potrjuje, da je Slovenija z mladimi vizionarji, ki združujejo tradicijo in sodobne tehnologije, pripravljena na korak naprej,« pravi predsednik KGZS Jože Podgoršek.

Celjski sejem

AGRITECH

Sejem kmetijske
in gozdarske
mehanizacije
ter kmetijskega
repromateriala

**29. januar –
1. februar 2026**

Obvezno cepljenje goveda in drobnice

Program obveznega cepljenja drobnice in goveda proti boleznim modrikastega jezika v letu 2026

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) je na Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin posredovala poziv za čimprejšnji sprejem Pravilnika o ukrepih v zvezi z boleznijo modrikastega jezika in pripravo programa cepljenja drobnice in govedi v letu 2026.

Vlada odobrila nabavo cepiva proti boleznim

Strokovni odbori za rejo drobnice, govedorejo in veterinarstvo pri KGZS so prejšnji teden na skupni izredni seji razpravljali o izvedbi cepljenja proti boleznim modrikastega jezika. Prisotni so se seznanili s sklepom vlade o izvedbi enkratne nabave zaloge cepiva za izvedbo obveznega zaščitnega cepljenja goveda in drobnice proti boleznim modrikastega jezika. Za ta ukrep se je odločila zaradi pojavov in širjenja bolezni v Sloveniji in v državah Evropske unije. Vlada je Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin s sklepom pooblastila za izvedbo javnega naročila za nabavo cepiva. Obvezno cepljenje goveda in drobnice se bo izvedlo z namenom obvladovati pojav in zavezati širjenje bolezni modrikastega jezika, za preprečevanje škode, ki nastane kot posledica kroženja bolezni modrikastega jezika, zaščito sektorja drobnice in govedoreje ter ohranitev avtohtonih pasem.

Na skupni seji strokovnih odborov so se prisotni seznanili z informacijo, da bo cepivo brezplačno, strošek izvedbe cepljenja pa naj bi plačali rejci. Na javnem naročilu sta bila izbrana dva dobavitelja cepiv. V skladu z javnim naročilom se bo tako izvajalo cepljenje z dvema vakcinama, in sicer vakcino proti serotipu 4 in 8 ter vakcino proti serotipu 3. Ker imunost pri govedu in drobnici nastopi v različnih rokih ter zaradi informacije, da je treba govedo cepiti dvakrat, je potrebno pripraviti jasen program cepljenja, s katerim se vzpostavi imunost živali pred pričakovano aktivnostjo vektorjev. Prav tako so starostne kategorije živali, ki se jih cepi, pri govedu in drobnici različne. Zato so rejci drobnice in goveda predlagali, da se pred pričetkom izvedbe cepljenja podajo vsa pojasnila.

KGZS poziva k jasnemu programu cepljenja

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije poziva UVHVVR, da sprejme pravne osnove, ki bodo omogočale izvedbo cepljenja, in pripravi jasen program cepljenja govedi in drobnice proti boleznim modrikastega jezika v letu 2026 ter o izvedbi cepljenja obvesti rejce ter veterinarje. O vseh nadaljnjih aktivnostih bo KGZS aktivno obveščala svoje člane.

 Jernej Vrtačnik, KGZS

Novo leto, nova priložnost za dopolnilne dejavnosti

Bo tudi vaš novoletni cilj prigrasitev dopolnilne dejavnosti?

Prihajamo v tisti čas leta, ko smo z vseh koncev in krajev dobesedno bombardirani z nasveti o tem, kako pripraviti dobre novoletne cilje, in s koraki, kako slednje tudi trajno in učinkovito izpeljati. No, moj namen ni čisto tak, je pa članek kot motivacija zagotovo namenjen tistim, ki še malo kolebate o svoji odločitvi za dopolnilno dejavnosti.

Dopolnilne dejavnosti kot glavni vir prihodka

Trend na področju dopolnilnih dejavnosti v zadnjem času kaže v smer, da so dopolnilne dejavnosti na veliko kmetijah postale pravzaprav glavne dejavnosti, saj prinašajo glavni in tudi največji delež prihodka na kmetiji. Velikokrat se ta trend pokaže v turizmu in tudi predelovalni dejavnosti, v kateri pridelki, predelani v različne izdelke, dobijo novo dodano vrednost, kar pomeni tudi višjo končno prodajno ceno takega izdelka.

V prid prigrasitvi dopolnilnih dejavnosti govori tudi statistika na novo prigrasjenih DD. V primerjavi z letom 2024 se je na območju Kmetijsko-gozdarskega zavoda Ljubljana število nosilcev DD povečalo za 43, število prigrasjenih DD pa se je v primerjavi z letom 2024 povečalo za 302 dejavnosti. Za eno leto se meni osebno to zdi zelo lepa in zelo vzpodbudna številka. Seveda ob tem ne prezrem dejstva, da se je kakšna dejavnost tudi zaprla, a vseeno lahko rečem, da so v splošnem številke zelo spodbudne.

Preprosta prigrasitev in pomoč svetovalcev

Na našem zavodu opažamo porast in tudi visoko prednjačenje storitvenih dopolnilnih dejavnosti, kar nakazuje na dobro izkoriščenost kmetijske mehanizacije, ki kmetijam poleg uporabe svojih kmetijskih in gozdarskih strojev prinese še dodatno izkoriščenost ter seveda dodaten prihodek. Ko smo že ravno pri storitvah s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, naj ob tem še omenim, da je postopek prigrasitve tovrstnih dopolnilnih dejavnosti med najbolj enostavnimi. Za pomoč pri tem se lahko obrnete na vašega lokalnega svetovalca za dopolnilne dejavnosti in kmečko družino, ki smo razporejeni po vseh Kmetijsko-gozdarskih zavodih na celotnem območju Slovenije.

Pomena lokalno pridelane hrane se zaveda tudi potrošnik, zato povpraševanje po prehrabnih izdelkih tudi v prihodnosti bo. Je pa res, da je ob tem nekaj energije in časa potrebno vložiti tudi v sam proces trženja in promocije, ki se danes vse bolj seli na splet. Slednje pa morda ni tako zelo slabo, saj to pomeni, da lahko dosežemo večje število kupcev kot pa na fizični stojnici ali lokalnem prodajnem mestu. Tudi s tega področja potekajo na zavodih različna izobraževanja in svetovanja.

Če povzamem zgornje besede, se kljub vsem birokratskim in drugim oviram ter zahtevam za dopolnilne dejavnosti vseeno kaže svetla luč. In ravno zaradi tega vas želim spodbuditi k odprtju dopolnilne dejavnosti, če si na vaši kmetiji želite narediti neko večjo spremembo.

Hkrati vas želim s tem zapisom tudi nekoliko pomiriti, saj sem na nekaterih kmetijah ugotovila, da so se ujeli v past perfekcionizma, ki ne dopušča, da bi dejavnost začeli postopoma in tudi s pripomočki, ki v začetku morda še niso čisto popolni. Začetek dejavnosti je povezan s stroški in ravno zato je tako zelo priporočljivo, da se povežete s svojim lokalnim svetovalcem, ki vam lahko ponudi priporočila in nasvete, ki vam lahko precej olajšajo delovanje oz. vam lahko pomenijo celo pomembno prelomnico za končno odločitev.

Spodbuda za pogumen začetek na kmetiji

Če torej še vedno niste čisto prepričani, ali bi ob novem letu zares skočili v vodo in pogumno zaplavali, naj bo tale zapis spodbuda k odločitvi za dejavnost. Tudi zato, da boste vsaj poskusili narediti premik in dobili občutek, da ste storili vse, kar je bilo v vaši moči. Če se boste dejavnosti lotili z mislijo, da vam lahko uspe, in boste v svojo storitev ali izdelek prepričani – to pomeni tudi, da boste ponosno stali za ceno, ki jo določite –, si upam trditi, da se bodo tudi zvezde za vas postavile v pravo smer. Vsekakor pa se ne pozabite obrniti na svojega svetovalca in ga prositi za pomoč pri vseh potrebnih postopkih prigrasitve in obveznostih, ki jih posamezne dopolnilne dejavnosti prinašajo.

Maja Križnar, KGZS – Zavod Ljubljana

Biti samo kmetica je premalo

Pogovor z Matejko Sečnik, kmetico leta 2025

Ko prideš na Butajново, vas nad Horjulom, te levo na griču pozdravi slovenska zastava, na desni podružnična cerkev svete Nane in vmes obvezen gasilski dom. Vse troje povezuje tudi letošnja kmetico leta Matejko Sečnik. Ob praznovanju dneva državnosti pri zastavi aktivno sodeluje, v cerkvi je mežnarica, aktivna gasilka pa je že 40 let. Še kaj bi se našlo od drugih aktivnosti, a glavna je kmetija.

»Kmetijo sem po očetovi bolezni prevzela pred 25 leti. Po dvajsetih letih dela v podjetju Metrel sem pustila delo v proizvodnji in se bolj posvetila staršem, družini in kmetovanju.

Živimo na hribovski govedorejski kmetiji na približno 700 metrih nadmorske višine, kjer skupaj z možem in družino skrbimo za 40 glav govedi, redimo 70 kokoši, obdelujemo 20 hektarjev kmetijskih zemljišč in gospodarimo 20 hektarjev gozda. Obdelujemo dve kmetiji, poleg te na Butajnovi še eno na Planini, ki smo jo podedovali po pokojnem bratu.

Živino pasemo, prehrana temelji na travinju, saj smo pridelavo koruze zaradi škode po divjih prašičih pred kakim desetletjem opustili.

Imamo krave dojilje lisaste pasme. S prodajo mesa nimamo težav, saj je sosed mesar, jajca prodajamo na domu, letos pa smo pridelali tudi 6 ton krompirja. Poleg kmetije imamo registrirano dopolnilno dejavnost – oddajanje prostora za poroke in dogodka v prenovljenem kozolcu.

Naša kmetija je doživela leta 2008 hudo preizkušnjo, pogorel nam je hlev, a smo ga s trdim delom in nesebično podporo domačinov obnovili in posodobili. Še danes sem ponosna na naše hribovske sosede, ki znajo stopiti skupaj in pomagati.

Od izvolitve za kmetico leta je minilo dva meseca. Je bilo s prejemom naziva veliko novih obveznosti?

Seveda, kakih deset dogodkov pa že. Obzorja duha na RTV, sprejem pri županu, pogovor za lokalni časopis, Radio Sora,

Matejka Sečnik z možem Jožetom in mamo Cirilo

čestitke in obiski na kmetiji iz občine, krajevne skupnosti, snemanje za kmetijsko oddajo Ljudje in zemlja ... Obveznosti pa bodo še: vabila na različna srečanja društev kmečkih žena, srečanje Zveze kmetov, srečanje s prejšnjimi kmeticami leta, pa gotovo bo še kaj ,noter padlo'.

Čustva so se verjetno malo umirila. Kaj vam pomeni naziv kmetica leta?

Potrđitev, da na kmetiji dobro in prav delamo in da dobro delam na več področjih. Ob izvolitvi je bilo presenečenje, saj so na izbor nekatere kandidatke prišle z družino ali celim avtobusom ,navijačic', jaz pa sem prišla kar sama. Mož je namreč doma vozil gnoj (smeh).

Zaradi družine mi je bilo kar malo nerodno, da ni bilo nikogar zraven. So bili pa potem bolj presenečeni in veseli. Sicer so me članice mojega društva Dobrova-Horjul-Polhov Gradec že več let malo nagovarjale, da bi kandidirala, potem pa sem pristala.

Naziv je tudi posledica mnogih aktivnosti zunaj kmetije. Katera vam največ pomeni?

Gasilstvo. Aktivna sem od leta 1985, sem operativni član in prvi posredovalec. Pri gasilcih sem spoznala tudi moža Jožeta. V društvu sem opravljala dalj časa tajniške posle, sem predsednica ženske sekcije v društvu Butajnova-Planina.

Koliko intervencij ste imeli v karieri?

Okrog 20, sicer pa se zelo rada udeležujem gasilskih tekmovalanj, več kot 30 jih je bilo, na katerih se družimo in izmenjujemo izkušnje.

Poleg omenjenih aktivnosti ste bili dejavni še v Karitas, lokalnem društvu kmetov, planinskem društvu, sve-tu osnovne šole, tudi fotografija vam ni tuja ... Kako usklajujete vse to s kmetijo?

Ključen je odnos z možem, s katerim delava vse skupaj, razen aktivnosti pri kmečkih ženah (smeh). Vešča sem večine kmečkih opravil, zato lahko veliko delava skupaj. In si prizadevava za odnos. Graditi je treba z možem, ne otroki, pa jih imava štiri (sinovi Rok, Tadej, Nejc in Jan). Otroci gredo, mož pa ostane.

Na kmetiji vam nobeno delo ni tuje. Prav nobeno?

Zunaj lahko delam vse, le birokracija me ubija. Naša kmetija bi brez težav izpolnjevala pogoje za ekološko kmetijo, ampak nimam volje, da bi skrbela za vse evidence, ki so potrebne.

»Življenje Matejke Sečnik je prežeto z delavnostjo, družinsko povezanostjo in zavzetostjo za skupnost. Poleg kmetovanja sodeluje v različnih kulturnih, športnih društvih in z veseljem predstavlja svoje podeželsko okolje tudi v medijih. S svojo srčnostjo, delavnostjo in vztrajnostjo je vzor kmetice, ki s spoštovanjem tradicije, inovativnostjo in prostovoljstvom uresničuje vrednote slovenskega kmetijstva,« je bilo zapisano v utemeljitvi ob prejemu naziva kmetica leta.

Delati mi ni bilo nikoli problem. Tudi večini kmetov ni. Pustijo naj nas čim bolj pri miru, da bomo delali, saj tudi znamo delati.

Kakšna pa bo prihodnost vaše kmetije?

Glede na to, da so vsi štirje sinovi rastle s kmetijo in jim ni nobeno delo tuje, verjamem, da bodo poskrbeli za prihodnost kmetije. Kmetijo na Planini bo v kratkem prevzel sin Tadej, za tukaj se bomo pa že še dogovorili.

Kaj bi želeli članicam in članom KGZS v novem letu?

Naj korajža velja! Vsem želim volje in energije. Če je to, se da marsikaj narediti. Želim, da bi znali kmetje po vaseh bolj držati skupaj. Za to je treba znati stopiti tudi korak nazaj. Treba je znati iti čez zamere in znati odpuščati tako v zakonu kot med ljudmi. Samo to, pa bo takoj boljši svet. Ter seveda vsem voščim blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto.

Marjan Papež, KGZS

Tudi pes Ajsi občuduje vozne spretnosti kmetice leta 2025

Draga Matejka – kmetica leta 2025

Butajnova je prelepa vasica,
v njej dobri vaščani in vedrega lica.
Tu gori nad meglo so sončni ljudje,
posebno še eni dobroto dele.

Pustimo ob strani pred koliko leti
jo mogla je mama na prsi prižeti.
Matejka ime bo tej deklici mali,
naj v sreči živi, so v molitvah dejali.

Spoznavala kraje je svoje domače,
spoznavala delo, ne gre pač drugače.
Ljubi naravo, livade in polja
v srcu kraljuje ji židana volja.

Zrasla je v lepo, pošteno dekle
in Jože mlad fant, zavedal se je,
da hitro zasuka se naj okrog nje,
dobil jo drug fant bi, o, groza, gorje.

Zapeli so slavno poročni zvonovi
in kmalu na svetu otročki so novi.
Kar štirje junaki so smuknili v svet.
Spoznavali so, kaj je delo, polet.

Mateji ni tuje ne vrt in ne njiva,
ko stopiš v hlev, sama krasna živina.
Za delovno ženo je širše obzorje,
na mnogih področjih pozna se, kjer orje.

Gasilci in Karitas, da cerkev je lepa,
vse to se izide, za kuho je vneta.
Na TV predstavi jedilnik izbran,
sem lačen postal, da sem lizal ekran.

Med nami kmetica je tega leta,
a slava ji glavo nič ne zapleta.
Delaj s srcem zagnano naprej,
dobrota naj v tebi ostane vselej!

Anton Sečnik

Najljubši/a: Zakaj?

Letni čas	Pomlad, vse se prebuja.
Kmečko opravilo	Skoraj vsa opravila.
Kmečko orodje/stroj	Pihalnik za seno, ker prihrani veliko časa za grabljenje.
Jed	Svinjska rebrca in krompir.
Trenutek v tednu	Nedeljsko kosilo, ker pride družina skupaj.
Glasba	Narodnozabavna – Franc Mihelič, ker je najboljši.
Božična pesem	Tam stoji pa hlevček, ker je zelo ljudska.

Panožni krožki mlekarjev prinašajo v letu 2025 uspeh

Inovativen pristop skupinskega svetovanja omogoča primerjavo, nižanje stroškov in izmenjavo izkušenj.

Panožni krožki so posebna oblika skupinskega svetovanja, osredotočenega na udeležence, in predstavljajo pomembno inovativno metodo svetovanja v javni službi kmetijskega svetovanja. Pod vodstvom posebej usposobljenih svetovalcev se manjša skupina rejcev ali pridelovalcev z isto proizvodno usmeritvijo združi v delovno skupino, ki nato spremlja proizvodne rezultate v nizu let.

Digitalna orodja in primerjalne analize

Kmetje v slovenskem prostoru od začetka leta 2018 (po avstrijskem vzoru) sodelujejo v delovnih skupinah na področju proizvodnje mleka. V letošnjem letu, ko so se obdelovali podatki za leto 2024, je na 5 delavnicah po Sloveniji sodelovalo 50 kmetij. Vsaka delavnica poteka v dveh delih: prvi del delavnice je namenjen vnosu podatkov v aplikacijo Benchmark app. – aplikacija za izvajanje panožnih krožkov. To opravijo rejci sami. Na drugem delu delavnice čez nekaj dni pa se predstavijo obdelani rezultati za posamezno rejo, povprečja skupine ter primerjalne tabele.

Uveljavljeni pristop omogoča primerjave med rejami krav molznic (horizontalno) in napredek v lastni reji (vertikalno – med zaporednimi leti). Podatke, pridobljeni iz različnih baz in neposredno od rejcev, se zbere na enem mestu, nabor rezultatov je širok, z razlago rezultatov pa lahko svetovalci pojasnimo vplive proizvodnih in ekonomskih dejavni-

kov na ekonomske rezultate posameznih kmetij, skupin kmetij in celotnega vzorca vseh delavnic. Na osnovi analize proizvodnih podatkov za posamezno kmetijo se s primerjavo iščejo vzroki za slabše in pa tudi nadpovprečno dobre ekonomske rezultate posamezne pridelave oz. prireje. Kmetije, ki na krožku sodelujejo že več let, so znotraj aplikacije dobile tudi dodaten vpogled v svoje podatke prejšnjih let. Pred izračunom pokritja in dokončnimi zaključki pa je seveda potrebno navzkrižno preveriti točnost vnesenih podatkov; aplikacija omogoča tudi logično preverjanje podatkov in na večja odstopanja opozori.

Ko stroške proizvodnje porazdelimo na kilogram proizvedenega mleka, ugotovljamo, da so lahko na ravni polovice cene odkupljenega mleka ali pa blizu te cene. Nizke stroške dosežemo s pripravo visokokakovostne voluminozne krme, racionalnim dokupom krme in dobrim upravljanjem črede. Praviloma se kaže trend padanja stroškov proizvodnje pri višji mlečnosti vse do približno 10 000 kg mleka, ko se ta trend – strošek na proizvedeni kilogram mleka – obrne navzgor.

Korigirano pokritje: s petletnim povprečjem vrednosti izločenih živali in petletnim povprečjem stroškov obnove črede med skupnimi prihodki in spremenljivimi stroški proizvodnje mleka se je popravljena razlika v izbranem letu 2024 pri ekonomsko slabših rejah gibala med 500 in 1000 eur/kravo in pri srednji

*Prvi del delavnice: vnos podatkov v aplikacijo
(Fotografija: Marjana Avberšek)*

povprečni skupini rej okrog 1500 eur/kravo. Leta 2024 so ekonomsko najbolj uspešne reje dosegale višino pokritja med 2000 in 2500 eur/kravo. Bolj kot velike reje so bile uspešne reje od 25 do 60 krav molznic, to pa lahko pojasnimo z boljšim spremljanjem in upravljanjem manjše črede živali.

Izmenjava izkušenj kot ključna dodana vrednost

Udeleženci so bili z organiziranostjo krožkov, tematiko, osebno udeležbo na krožku, delom svetovalcev in uporabnostjo digitalnega orodja zadovoljni; menijo, da je bila udeležba zanje koristna. Pridobili so dodatna znanja o finančnih podatkih, podatkih iz evidenc, povečalo se je njihovo zavedanje o pomenu podatkov. Zanimiv in pregleden se jim je zdel način prikaza rezultatov za njihovo kmetijo, primerjave njihovih podatkov med leti in primerjave s povprečjem skupine. Panožni krožki se jim zdijo ustrezen in učinkovit način svetovanja kmetijam in so tudi v prihodnje pripravljeni sodelovati.

Ne pozabimo še na eno pomembno dejstvo: aktivna razprava med rejci o konkretnih podatkih, težavah, s katerimi se srečujejo, in o dobrih rešitvah, ki jih v praksi uporabljajo – torej izmenjava njihovih mnenj in izkušenj – je na teh delavnicah panožnih krožkov neprecenljiva.

Karmen Jerič,
KGZS – Zavod Murska Sobota

*Drugi del delavnice: predstavitev obdelanih podatkov in primerjalnih preglednic
(Fotografija: Lara Resman)*

Ormoške lagune: biotska raznolikost v srcu Slovenije

Naravovarstveni panožni krožek je obiskal naravni rezervat, v katerem vodni bivoli varujejo mokrišča

V petek, 3. oktobra 2025, je KGZS – Zavod Ljubljana organiziral drugo delavnico naravovarstvenega panožnega krožka v okviru projekta LIFE v Ormoški laguni. Ormoške lagune so naravni rezervat (NROL), ki ga upravlja Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije (DOPPS). Je 69 ha veliko območje, ki obsega različne tipe življenjskih prostorov, v večji meri so to mokrišča (55 ha), ki so izjemnega nacionalnega in mednarodnega pomena za številne ogrožene vrste ptic.

Od industrijskih bazenov do naravnega rezervata

Zgodovina NROL sega vse v leto 1975, ko je Tovarna sladkorja Ormož potrebovala prostore, kamor bi se odvajala odpadna voda. S tem razlogom so izkopali bazene. Ko se je leta 2006 tovarna zaprla, se je prostor začel zaraščati in tako postal izjemno biotsko raznolik, v vodah pa se je razvilo veliko nevretenčarjev, ki so bili hrana pticam. Takrat se je rodila ideja, da bi na tem območju vzpostavili naravni rezervat, ki so ga potem takratni nizozemski lastniki podarili v upravljanje DOPPS-u.

Bazenov je šest in so med seboj povezani, razlikujejo pa se po obraščenosti z obrežno vegetacijo. Nivo vode v bazenih se regulira, kar pomeni, da je mokrišče nadzorovano, saj se le tako lahko vzdr-

žuje in oblikuje življenjsko okolje za različne vrste ptic, s tem pa tudi druge živali in rastline. Prednostno so lagune namenjene varstvu vodnih ptic, saj predstavljajo gnezdišče, prehranjevališče ali prezimovališče številnim vrstam. Od slednjih smo med obiskom opazovali sivo in veliko belo čapljo, raco mlakarico, raco žličarico, konopnico, kreheljca (to je najmanjša evropska rasa plovka), kormorana, pritlikavega kormorana in malega ponirka. Tukaj redno gnezdi 30 vrst ptic, še precej več pa se jih pojavlja v selitvenem obdobju in na prezimovanju.

Vodni bivoli kot naravni vzdrževalci mokrišč

Izkušnje so pokazale, da je vlažne življenjske prostore najlažje upravljati s pašo, zato so leta 2014 na območje naravnega rezervata naselili 12 vodnih bivolov, ki so bili pripeljani iz Madžarske, z namenom, da preprečujejo zaraščanje vegetacije. Ta vrsta goveda je bolj primerna za vodno okolje s prevladujočo močvirsko vegetacijo, saj jim široki parklji omogočajo hojo po mehkih površinah brez ugrezanja in so izjemno prilagojeni na slabšo kakovost krme. Trenutno šteje čreda 55 odraslih živali, naravna reprodukcija pa je zaustavljena, saj so od leta 2022 kastrirani vsi samci vodnega bivola. Pasejo se v čredinkah, pozimi pa dobijo po tri bale sena dnevno.

Semenska banka za ohranjanje travniških vrst

V samem območju naravnega rezervata pa se nahaja tudi semenska banka, ki je bila vzpostavljena v okviru projekta LIFE FOR SEEDS in je namenjena hrambi semen značilnih rastlinskih vrst naravovarstveno pomembnih travniških habitatnih tipov. Z njeno vzpostavitvijo DOPPS in ostali partnerji projekta ohranjajo travnike, ki so biotsko raznoliki. Trenutno je v procesu hrambe več kot 11.000 nabirkov semen, ki pripadajo okoli 600 različnim vrstam travniških rastlin. Vsa ta semena so nabrana ročno. Shranjena so v skrinjah, ki so ohlajene na -20 stopinj C. Kaljivost tovrstno shranjenih semen se ohranja vrstno specifično. Pri nekaterih vrstah se lahko ohrani dlje časa, vendar z leti postopno upada. Cilj semenske banke je tudi ohranjanje in obnova travnikov, zato se nabirajo tudi semenske mešanice. Za ta namen obstajajo tudi krtačni stroji. Ti lahko delujejo kot priključki za traktor, električno kosilnico ali BCS kosilnico, s katero je moč v eni rundi nabrati do 25 kg semen.

Ormoške lagune so tako od leta 2017 razglašene za naravni rezervat in so javno odprte tudi za obiskovalce. Učno pot, ki je dolga okoli 1,5 km in je opremljena z informativnimi tablami in opazovališči, si lahko obiskovalci ogledajo v lastni režiji ali pa se udeležijo vodenega ogleda, ki so prilagojeni posameznim skupinam in jih vodijo strokovni delavci upravljalca rezervata.

 Ana Pečjak in Mojca Vaupotič,
KGZS – Zavod Ljubljana

FIERAGRICOLA 2026

117. mednarodni kmetijski sejem

FIERAGRICOLA
117th INTERNATIONAL AGRICULTURAL TECHNOLOGIES SHOW
4 - 7 FEBRUARY 2026 | VERONA

Sejmišče v Veroni (Veronafiere) od srede do sobote – 4. do 7. februarja 2026

Leta 2026 bo Verona gostila 117. mednarodni kmetijski sejem Fieragricola, edini tovrstni dogodek v Italiji z več kot stoletno tradicijo. Tema prihajajočega sejma *Popolna inovativnost* združuje tehnologijo, trajnost in strokovno znanje ter odraža strateški pristop k digitaliziranemu, konkurenčnemu in okoljsko odgovornemu kmetijstvu. Poseben poudarek bo na internacionalizaciji in strokovnem izobraževanju.

Sejem ohranja svojo raznolikost in tradicionalne vsebine – od kmetijske mehanizacije, živiloreje in obnovljivih virov energije do vinogradništva, hkrati pa krepi področja digitalizacije, bioloških inovacij, pametnega upravljanja vode, robotike ter proizvodnih modelov prihodnosti.

Fieragricola 2026 si prizadeva preseči uspeh prejšnje izvedbe, ki je privabila 98.000 obiskovalcev, gostila 142 strokovnih dogodkov in 838 razstavljalcev iz 20 držav ter popolnoma zapolnila vseh 11 razstavnih dvoran.

Okrepljena mednarodna razsežnost

Veronafiere se močno osredotoča na mednarodni razvoj sejma, širi globalno mrežo partnerjev in privablja visokoprofilirane kupce s ključnih svetovnih trgov – od Španije in Avstrije do držav severnega Jadrana, Turčije, srednje in vzhodne Evrope, Evrazije, Afrike in Latinske Amerike.

Fieragricola 2026 si prizadeva postati osrednja platforma za spodbujanje konkurenčnega, odpornega in trajnostnega kmetijstva, ki daje prednost prehranski varnosti, prilagajanju podnebnim spremembam ter razvoju inovativnih kmetijskih modelov. Poseben poudarek bo namenjen izobraževanju in krepitvi človeškega kapitala, ki predstavlja temelj za premagovanje prihodnjih globalnih izzivov kmetijstva.

Za udeležence bodo na voljo napredne poslovne storitve, kot so podatkovna analitika, ciljno mreženje, fokusne skupine in

tematski forumi, namenjeni visokokakovostnemu občinstvu: kmetom, rejcem, podjetjem s področja kmetijske mehanizacije, veterinarjem, specialistom za obnovljive vire energije, proizvajalcem krmil in inovativnim agro-podjetjem.

Številne novosti

Sejem bo predstavil prenovljeno razstavno postavitve z 11 popolnoma zasadenimi dvoranami, zunanjimi dinamičnimi površinami in posodobljenimi vhodi razstavišča. V ospredju bo inovacijsko območje Fieragricola Tech, namenjeno najnaprednejšim tehnološkim rešitvam za sodobno kmetijstvo. Poseben poudarek bo na vključevanju mladih podjetnikov, kmetijskih inštitutov in fakultet ter tesnem sodelovanju s ključnimi združenji nacionalnega kmetijskega sektorja.

Dogodek bo okrepil vertikalno predstavitev posameznih segmentov kmetijstva in živiloreje, spremljale pa ga bodo specializirane živilorejske razstave in številni strokovni dogodki. Skozi tematsko usmerjena strokovna srečanja bodo naslovljeni ključni izzivi prihodnosti: digitalno kmetijstvo in upravljanje podatkov, trajnostna raba vode in tal, agrofotovoltaika in obnovljivi viri energije, regenerativno kmetijstvo, izboljšanje vinogradniških tal ter interoperabilnost kmetijske tehnike.

Fieragricola 2026 utrjuje svoj položaj kot vodilno stičišče inovacij, znanja in poslovnih priložnosti, ki oblikujejo prihodnje generacije kmetijstva.

Našim bralcem z veseljem sporočamo, da lahko tudi letos prav vsak od vas prejme brezplačno vstopnico za ogled sejma, ki jo podarja Veronafiere, in sicer po sistemu »natisni doma«. Vsi zainteresirani lahko najkasneje do 20. 1. 2026 na spletni strani uradnega predstavništva Veronafiere za področje Alpe-Jadran www.mz-consulting.org izpolnite obrazec ter potrdite, da želite obiskati sejem Fieragricola. Lahko pa nam pišete tudi na naš e-naslov: info@mz-consulting.org.

FIERAGRICOLA

117TH INTERNATIONAL AGRICULTURAL TECHNOLOGIES SHOW

FULL
INNOVATION

4

7

FEBRUARY
2026 | VERONA

f X @ in

WWW.FIERAGRICOLA.IT

Nekateri svoj pogled na svet najlažje izrazijo s poezijo. Ena takih je prisrčna, več kot ljudska pesnica **Ivanka Uduč** s Planine pri Sevnici. Ivanka se s svojo poezijo, v kateri rada opева ljubezen do rodne zemlje, slovenstvo in medsebojno povezanost, rada predstavi na vseslovenskem srečanju kmetov

pri zavetniku kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva **Antonu Martinu Slomšku**.

Na letošnjem 22. vseslovenskem srečanju kmetov na Ponikvi in Slomu je interpretirala svojo novo pesem **Krogotok življenja**.

Krogotok življenja

Zahvala zelenemu življenju!
Hvala mladim travam vsem zelenim
in hvala senožetim pokošenim
in vsem, ki vedo in se zavedajo,
da le iz zemlje zraste hrana,
zraste kruh in tekočine vse,
ki na tem planetu ohranjajo življenje.

Hvala kmetom, malim kmetičem in vsem,
ki zemlji dajete ljubezen,
vztrajnost in sočutnost, materi zemlji,
ker le s pripadnostjo do nje
zmorem svojim slovenskim koreninam zvesto stati
in z delom svojih rok
ter njih otrok in vnukov
ponavlja se življenja krogotok.

Na njivah, poljih, vinogradih,
gredah in gredicah, sadovnjakih,
znova se rojeva zemlje sad,
ki živi življenje
in ohranja ves človeški rod.

Varuj hudega nas vseh, Gospod!
Hvala kmetom, kmetičem,
ker zaslužni ste za to,
da z energijo sonca, vode, zraka
z delom in vedenjem svojim
pridelujete sadje in sokove, vina, žita
zelenjavo, mleko, jajca in meso,
da v želodčkih lakote ne bo.

A ne le to, saj le po kmetovi zaslugi,
je krajina obdelana in
ljuba slovenska zemlja spoštovana.

Zato vsem, ki s kmetijstvom
se ukvarjate,
naše, moje so želje,
»le naj na travniku zelenem raste bik in hrana«!
in ne laboratorijskega mesa,
saj najboljša je domača hrana,
ki je zrastle na slovenskih tleh.

 Ivanka Uduč

Z gnojenjem do zdravja prsti - 2. del

Z gnojenjem in biodinamiko do žive in zdrave prsti ter boljših pridelkov.

V petem predavanju kmetijskega tečaja z naslovom Temelji uspešnega kmetovanja v očeh duhovne znanosti je dr. Rudolf Steiner razložil, da je prst jeseni in pozimi željna gnoja. Rastlinje ne more biti bolj zdravo, kot je zdrava prst, iz katere raste.

Uporaba živalskih izločkov (seveda iz kakovostne krme), v katerih je veliko živih bitij, ki krepijo procese, ki se v substancah vseh oblik gnoja lepše dogajajo in prst oživljajo, je za rastlinsko rast neobhodno potrebna. Če se dodajo še biodinamični preparati, bo v mineraliziranem kompostu prisotna neokrnjena astralnost, ki jo je izločkom dodala žival sama, in neokrnjena eteričnost. Proces razgradnje živalskih izločkov v za rastlino dostopno obliko so ob skrbi za pravo količino vlage naravni.

Kakovostna organska snov učinkuje na prst oživljajoče in organizirajoče. Za pripravo na spomladansko rast (ki se dogaja jeseni in preko zime) so za rastline mnogo bolj pomembne žive sile kot materija (t. i. analitsko določeni kemični elementi). V

kolikor je organska snov gnoja, gnojnice ali gnojevke še energijsko okrepljena z biodinamičnimi kompostnimi preparati, je sposobnost črpanja sil za rastlinsko rast – naj bo iz zraka, naj bo iz tal – še boljša.

Biodinamični kompostni preparati omogočajo naslednje:

- rmanov preparat s svojim žveplom ureja v tleh procese kalija (K) in dušika (N);
- kamilični preparat ureja v tleh procese kalcija (Ca), prsti posreduje sile zdravja, gnoju stabilnost dušika (N);
- koprivov preparat v zemlji ureja procese železa (Fe), gnoju daje sposobnost dobrega gospodarjenja s silami in snovmi prilagojeno kulturi;
- preparat iz hrastovega lubja tla harmonizira in preprečuje bolezni, ki bi utegnile nastati zaradi preveč bujne rasti;
- regratov preparat ureja razmerje med kremenovo (Si) kislino in kalijem (K);
- baldrijanov preparat ureja procese fosforja (P).

Okrepljena rastlinska vpetost med nebo in zemljo, z bogejšim koreninskim sistemom in količinsko ter energijsko kakovostnejšo substanco pridelkov, je danes najboljše stanje, ki si ga kmetijska dejavnost lahko samo želi. Organska gnojila zagotavljajo ohranjanje in izgradnjo humusa, s tem stabilno grudičavost prsti ter odpornost prsti na nepredvidene vplive od zunaj. Metoda kmetovanja se imenuje biodinamična.

Povabljeni k sodelovanju v lokalno Društvo, v katerem bodo januarja in februarja potekali začetni tečaji biodinamike. Vabljeni na spletno stran Založbe Ajda: www.ajda-vrzenec-zalozba.si.

 Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje

Živi in pusti živeti

Ni vse lepo, kar se sveti

Živimo v času hitenja. Cilj je maksimalna storilnost, čim več opravljenega dela v čim krajšem času. Prihajajo prazniki, čas, ki naj bi bil zaznamovan z mirom, spokojnostjo in družinsko povezanostjo. Pa bomo lahko pritisnili na čudežni gumb in ustavili vrvež v sebi in okoli nas? Bomo lahko ustavili hiter tok misli, seznam neopravljenih del, ki se nam kaže pred očmi, nakupovalni seznam? Vstopamo v čas okraševanja in lučk, ki lahko polepšajo okolico vsakega posameznika, lahko pa povzročajo stisko.

Morda letos nekdo praznike prvič preživlja sam ali brez koga od najbližjih. Morda nekoga prežema slab spomin na praznike, morda koga prazniki spominjajo na stresne dogodke iz preteklosti. Ni vse lepo, kar se sveti. Z ekranov in izložb nas bombardirajo podobe nasmejanih družin in popolnih večerij, kar lahko v nas vzbudi občutek manjvrednosti ali žalosti, če naše življenje ni videti tako. Pomembno je vedeti, da so to le zrežirani utrinki, ne pa realnost večine domov.

Za več informacij se lahko obrnete na:

Lucija Pinterič, vodja psihosocialne podpore na Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije

070 444 202 / lucija.pinteric@kgzs.si

Tako, kot so prazniki lahko lepi, so lahko tudi boleči, osamljeni in naporni. Lahko so naporna tudi družinska srečanja, ki bodo v mnogih družinah organizirana z namenom, da člani družine preživijo čas skupaj, v povezanosti. Vendar če nismo gradili povezanosti že prej, bomo težko vzpostavili lahkotno, sproščeno vzdušje za praznično mizo. Pritisk, da moramo biti veseli in družabni, je lahko izčrpavajoč. Ne bojmo se postaviti mej. Povsem sprejemljivo je, da zavrremo vabilo, če čutimo, da potrebujemo mir ali da se umaknemo iz situacij, ki nas dušijo.

Tudi praznična okrasitev je lahko za marsikoga moteča. Začne se že zgodaj v decembru. Lučke, ki utripajo, marsikomu z že tako načetim živčnim sistemom povzročajo nemir, prav tako kot vsiljiva razsvetljava v nočnem času.

Vsak od nas pa ima to možnost, da se odloči, da zasije od znotraj. Da ne išče blišča v dragih darilih, ampak da naredi kakšno dobro delo, da zategne »ročno« v svojem vsakdanjiku, da opazi svojega bližnjega in mu nameni lepo besedo ali nasme. To je tista prava svetloba, ki ne slepi, ampak greje.

V praznike vstopimo z mislijo, da je zdrava in odgovorna skrb zase lahko najlepše darilo zase in za naše najbližje. Če poskrbimo zase na zdrav, odgovoren način, umirimo sebe, smo bolj dostopni za druge, bolj sočutni in razumevajoči, mirno komuniciramo ter lažje razrešujemo težave. Naj bodo prazniki pristni, pa čeprav morda manj bleščeči.

JR za podintervencijo izmenjava znanja in prenos informacij s področja psihosocialnih tematik za leto 2025

Sofinancira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Nagradna uganka

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 10. januarja na naslov: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si.

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je bilo **PONIKVA IN SLOM**. Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Sebastjan Štokelj, Ajdovščina; Jožica Jeršič, Srednja vas; Janez Luci, Kobilje; Pavla Razpet, Cerkno; Breda Iskra, Begunje. Čestitamo!

Hebrejska beseda za mir, popolnost in blaginjo

Država na Anatolskem polotoku

Reka v Mezopotamiji

Nekdanji egipčanski vladar

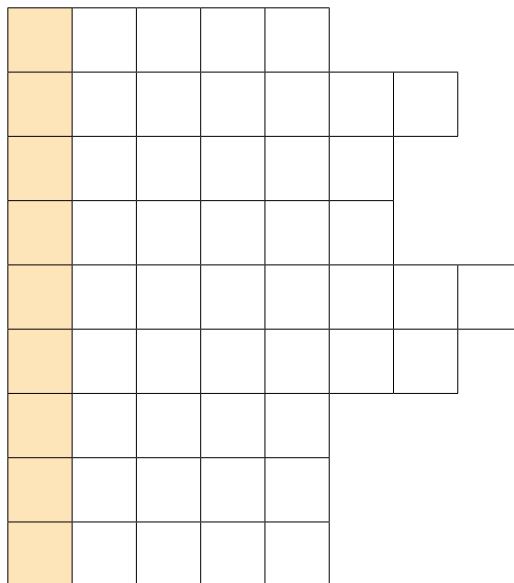
Semitsko ljudstvo v Mezopotamiji

Mesto, iz katerega je bil Jezus

Staro ime za Turka

Smer, iz katere so prišli Sveti Trije Kralji

Napraviti krožno pot s preverbo stanja

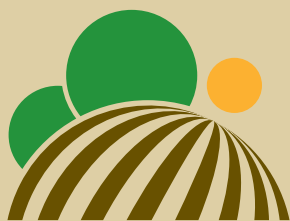

Poslavljam se od leta, v katerem smo proslavili četrto stoletje skupnih prizadevanj za dobrobit kmetijstva. Za nami je ustvarjalno in izzivov polno obdobje. Veliko vsega je prineslo. Naj bo vse dobro popotnica za čas, ki prihaja. Želimo vam vesele božične praznike, doživeto praznovanje novega leta, obilo ustvarjalnih zamisli in pravih odločitev ter se veselimo nadaljnjega sodelovanja. SREČNO 2026!

Martin Mavsar
direktor

dr. Jože Podgoršek
predsednik

Za razvoj slovenskega podeželja

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Gospodinjiska ulica 6, 1000 Ljubljana

tel.: **01 / 513 66 00**
e-pošta: **kgzs@kgzs.si**
splet: **www.kgzs.si**
FB: **@zbornicaKGZS**